

ЗВІТ

Про результати акредитаційної експертизи освітньої програми

Заклад вищої освіти	Національний університет біоресурсів і природокористування України
Освітня програма	36902 Економіка підприємств та галузей національного господарства
Рівень вищої освіти	Доктор філософії
Спеціальність	051 Економіка

Цей звіт складений за наслідками акредитаційної експертизи згаданої вище освітньої програми, що проводилася Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти.

Звіт є результатом роботи експертної групи. Його основним призначенням є систематизація отриманої інформації, її аналіз та безпосереднє оцінювання якості освітньої програми. Звіт призначений як безпосередньо для закладу вищої освіти, так і для широкої громадськості. Він є публічним документом та буде оприлюднений на сайтах Національного агентства і закладу вищої освіти. Він також є підставою для прийняття подальших рішень галузевою експертною радою та Національним агентством.

Детальніше про мету і порядок проведення акредитації можна дізнатися на вебсайті Національного агентства – <https://naqa.gov.ua/>

Використані скорочення:

ID - ідентифікатор

ВСП - відокремлений структурний підрозділ

ЄДЕБО - Єдина державна електронна база з питань освіти

ЄКТС - Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система

ЗВО - заклад вищої освіти

ОП - освітня програма

Загальні відомості

1. Інформація про освітню програму

Назва ЗВО	Національний університет біоресурсів і природокористування України
Назва ВСП ЗВО	не застосовується
ID освітньої програми в ЄДЕБО	36902
Назва ОП	Економіка підприємств та галузей національного господарства
Галузь знань	05 Соціальні та поведінкові науки
Спеціальність	051 Економіка
Спеціалізація (за наявності)	відсутня
Рівень вищої освіти	Доктор філософії
Вид освітньої програми	Освітньо-наукова

2. Відомості про склад експертної групи та акредитаційну експертизу

Склад експертної групи	Хлобистов Євген Володимирович, Шевченко Інна Юріївна, Куліш Вікторія Анатоліївна, Лук`янова Валентина Вячеславівна (керівник)
Залучений представник роботодавців	не застосовується
Дати візиту до ЗВО	21.12.2021 р. – 23.12.2021 р.

3. Посилання на документи, які підлягають оприлюдненню закладом вищої освіти на своєму вебсайті

Відомості про самооцінювання ОП <https://nubip.edu.ua/node/90928/5>

Програма візиту експертної групи <https://nubip.edu.ua/node/102848>

4. Інформація про наявність у звіті інформації з обмеженим доступом

☐ Звіт не містить інформацію з обмеженим доступом

I. Наявність або відсутність підстав для відмови в акредитації, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації з підстав, не пов'язаних із відповідністю критеріям оцінювання якості освітньої програми:

відсутні

II. Резюме

Загальні враження про ОП, найголовніші висновки щодо відповідності Критеріям

Освітньо-наукова програма «Економіка підприємств та галузей національного господарства» є актуальною, враховує сучасні вимоги ринку праці, інтереси стейкхолдерів, галузевий, регіональний контекст та тенденції розвитку спеціальності. ОП за своїми цілями, в основному, узгоджується зі Статутом та Стратегією розвитку НУБіПУ на період до 2025 року. Відбувається рух у напрямі удосконалення ОП. ОП забезпечується викладачами із належною академічною кваліфікацією і високою публікаційною активністю у виданнях, що індексуються наукометричними базами Scopus або WoS, що забезпечує сьогодні і передбачає можливість в майбутньому формування разових спеціалізованих вчених рад з присудження ступеня доктора філософії. Форми та методи навчання і викладання сприяють досягненню заявлених у освітній програмі цілей та програмних результатів навчання. Керівництво ЗВО здійснює підтримку та стратегічне орієнтування на розвиток ОП. Цьому сприяє система залучення до ОП роботодавців, розвиток системи внутрішнього забезпечення якості шляхом формалізації процесів на основі розроблених нормативних документів та формування політики якості ЗВО. Академічна та/або професійна кваліфікація викладачів, що забезпечують освітній процес дозволяє досягти заявлених в ОП цілей та програмних результатів навчання. Процедури конкурсного відбору викладачів є прозорими і дозволяють забезпечити необхідний рівень їх професіоналізму для викладання на ОП. Усі викладачі мають свідоцтва про підвищення кваліфікації. Тематику майбутніх наукових досліджень аспіранти визначають самостійно з урахуванням консультацій наукових керівників. Всі здобувачі та викладачі мають безкоштовний доступ до інформаційних ресурсів та інфраструктури ЗВО. У ЗВО розроблені необхідні внутрішні нормативні стандарти та положення, відбувається процес активного залучення здобувачів, роботодавців, представників наукової спільноти та інших стейкхолдерів до періодичного перегляду та удосконалення ОП. У ЗВО забезпечується прозорість та доступ до необхідної інформації. Інформація оновлюється та є чинною на момент її знаходження на сайті університету. Наукові напрями аспірантів корелюються з науковими напрямками наукових керівників. ЗВО організаційно та матеріально забезпечує в межах ОП можливості для проведення і апробації результатів наукових досліджень відповідно до тематики аспірантів, які регулярно публікуються та практично впроваджуються. Освітня та наукова складові ОП вдало поєднані і відповідають вимогам усіх критеріїв. В результаті ознайомлення з відомостями про самооцінювання, проведених зустрічей, ознайомлення з додатково наданими документами, експертна група підтверджує можливість підготовки на високому якісному рівні здобувачів вищої освіти з а третім (освітньо-науковим) рівнем за ОП «Економіка підприємств та галузей національного господарства». Виявлені недоліки та слабкі сторони ОП не знижують загальне позитивне враження, а визначають перспективи подальшого розвитку програми.

Підсумок сильних сторін програми та позитивних практик

Мета ОП прописана чітко, тісно корелює з місією, метою та завданнями програми розвитку ЗВО. Окремі складові наукових досліджень виконуються аспірантами з використанням можливостей унікальних навчально-наукових лабораторій AGMEMOD і TOPAS. Регулярне оновлення та періодична модернізація ОП здійснюється з урахуванням пропозицій і потреб різних груп стейкхолдерів. У ЗВО забезпечена реалізація права аспірантів на вибір навчальних дисциплін. Для працюючих у ЗВО аспірантів є можливість зарахування проходження педагогічної практики. ОП передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (soft skills). Положення та правила прийому розміщені у вільному доступі та мають визначені чіткі спрямування на потреби даної ОП. Розроблено нормативні документи щодо визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти. В ЗВО наявна нормативна база внутрішніх документів, які забезпечують та регулюють навчальний процес; частина НПП залучених до викладання на ОП мають публікації у журналах, які індексуються у міжнародних наукометричних базах Scopus та WoS. У ЗВО розроблена політика та процедура щодо дотримання академічної доброчесності, а також наявні технологічні можливості перевірки наукових робіт на плагіат. Освітній процес за ОП забезпечують висококваліфіковані НПП. Наукові керівники аспірантів приймають участь у міжнародних програмах підвищення кваліфікації, науково-дослідних проєктах, публікувати наукові праці у міжнародних виданнях. Процедури конкурсного відбору є прозорими, об'єктивними. НУБіПУ постійно залучає роботодавців та представників наукової спільноти до організації та реалізації освітнього процесу за ОП. ЗВО сприяє професійному розвитку викладачів. ЗВО здійснює нематеріальні та матеріальні заохочення НПП. У ЗВО діє рейтингова система оцінювання НПП та структурних підрозділів. Фінансові та МТР, а також навчально-методичне забезпечення ОП забезпечують досягнення визначених освітньою програмою цілей та ПРН. Освітнє середовище є безпечним для життя та здоров'я здобувачів ВО та дозволяє задовольнити їхні потреби та інтереси. В ЗВО створені достатні умови для реалізації права на освіту особами з особливими освітніми потребами. Політика та процедури вирішення конфліктних ситуацій є чіткими і зрозумілими. Система забезпечення якості ЗВО забезпечує вчасне реагування на виявлені недоліки. Зміст ОП відповідає науковим інтересам аспірантів і забезпечує їх повноцінну підготовку до дослідницької та викладацької діяльності у ЗВО. Наукова діяльність аспірантів повністю відповідає напрямові досліджень наукових керівників. НУБіПУ організаційно та матеріально забезпечує в межах ОП можливості для проведення і апробації результатів наукових досліджень. На сайті економічного факультету подана широка інформація щодо освітньої і наукової діяльності за ОП «Економіка підприємств та галузей національного господарства», у т.ч. портфоліо наукових керівників і здобувачів.

Підсумок слабких сторін програми та рекомендації з її удосконалення

Унікальність ОП (використання AGMEMOD і TOPAS) розповсюджується лише на наукову складову. В ОП передбачено формування ЗК і СК, досягнення ПРН через опанування не лише ОК, а й ВК. Структурно-логічна схема

вивчення компонент ОНП містить ряд неточностей. Специфіка ОНП (галузеве спрямування на економіку агробізнесу) враховується лише через освітні компоненти вибіркової частини ОНП. ОК циклу загальнонаукової підготовки є універсальними для усіх ОНП третього рівня ВО НУБіПУ і не враховують ні специфіку спеціальностей, ні ОП, містять єдиний перелік компетентностей, ПРН. Рекомендації: Підсилити відображення унікальності ОНП як через освітню так і наукову складові підготовки здобувачів, окремі ОК, виключити технічні неточності у формулюваннях ОНП, РПНД, НП. Окремі нормативні документи ЗВО діють у редакціях старше 5 років, містять неточності, неактуальні терміни, або не відповідають фактично діючим у ЗВО процедурам. Рекомендації: Оновити і актуалізувати окремі нормативні документи щодо процедур провадження діяльності у НУБіПУ. Відсутність аналізу результатів опитування здобувачів за ОП на сайті відділу моніторингу якості освіти. На офіційному веб-сайті ЗВО представлено РП дисциплін основного блоку, по вибірковим дисциплінам представлено лише анотації. На офіційному веб-сайті ЗВО не представлено зведену інформацію наданих стейкхолдерами пропозицій. Потребує систематизація електронних ресурсів на сайті ЗВО для звертань НПП, співробітників, здобувачів. Рекомендації: Систематизувати і розширити інформацію на офіційному веб-сайті ЗВО, окремих структурних підрозділів. РП педагогічної практики не містить прив'язки до ОНП. Рекомендації: Оновити РП педагогічної практики. Відсутність прикладів застосування положень щодо неформальної освіти, академічної мобільності в межах реалізації даної ОП. Рекомендації: Ініціювати і широко запроваджувати у НУБіПУ залучення здобувачів до програм неформальної освіти, академічної мобільності тощо. В РП дисциплін, нормативних положеннях ЗВО критерії оцінювання прописані узагальнено, відсутня чітка відмінність між окремими видами контрольних заходів. Рекомендації: Оновити нормативні положення щодо критеріїв оцінювання, проведення усіх видів контролю (освітня складова ОНП), РПНД; чітко акцентувати на відмінності і особливості окремих видів контролю. У НУБіПУ залучення до аудиторних занять зовнішні професіоналів-практиків, експертів галузі, роботодавців за ОНП не підтверджено ЕГ. Рекомендації: Ініціювати і широко запроваджувати у НУБіПУ залучення до аудиторних занять зовнішніх професіоналів. До проведення занять залучається НПП, які не мають наукового ступеня. Рекомендації: Не задіювати до провадження освітнього процесу на третьому рівні ВО НПП без наукових ступенів. В НУБіПУ наявний доступ усіх учасників освітнього процесу до електронної бібліотеки eNULESIR лише з локальної мережі ЗВО. Рекомендації: Забезпечити можливість доступу учасників освітнього процесу і віддалено з загальної мережі Інтернет.

III. Аналіз

У цьому розділі експертна група описує встановлені під час акредитаційної експертизи фактичні обставини, аналізує та оцінює їх, а також надає свої рекомендації щодо удосконалення ОП та діяльності за нею за окремими критеріями.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми:

1. Освітня програма має чітко сформульовані цілі, які відповідають місії та стратегії закладу вищої освіти.

Мета ОНП прописана чітко, тісно корелює з місією ЗВО (<https://nubip.edu.ua/about>), метою та завданнями Програми розвитку Національного університету біоресурсів і природокористування України на 2021-2025 роки «Голосіївська ініціатива – 2025» (<https://nubip.edu.ua/node/3980>). Назва ОНП – «Економіка підприємств та галузей національного господарства» – видається заширокою, оскільки за логікою має охоплювати специфіку всіх видів економічної діяльності. Натомість, як свідчить надана на запит ЕГ «Інформація щодо участі здобувачів та наукових керівників у науково-дослідній діяльності», тематика дисертаційних робіт аспірантів і наукових проєктів керівників дотична лише до ВЕД «Сільське господарство, лісове господарство та рибне господарство». Тому рекомендується розглянути можливість зміни назви ОНП із зазначенням на фактичному галузевому фокусі програми (сільське господарство, лісове господарство, рибне господарство, агропромисловий комплекс). У ВСО (С. 4) вказано у якості унікальності ОНП, що окремі складові власних наукових досліджень виконуються здобувачами з використанням можливостей навчально-наукових лабораторій AGMEMOD і TOPAS. Під час зустрічі з ЕГ здобувачкою 4 року навчання Оксаною Вітряк було підтверджено факт використання нею TOPAS для проведення наукових досліджень. Здобувач 4 року навчання Максим Діброва зазначив, що має намір використовувати AGMEMOD для написання третього розділу дисертаційної роботи. Інші здобувачі факт використання або намір використовувати AGMEMOD і/або TOPAS не підтвердили. За уточненнями, наданими членом проєктної групи Анатолієм Дібровою, така ситуація пояснюється тим, що здобувачі взаємодіють із AGMEMOD і TOPAS саме на 4-му році навчання, тобто по завершенні освітньої складової підготовки докторів філософії з економіки. Проте освітньою складовою підготовки докторів філософії з економіки наразі не передбачено навчання аспірантів роботі з AGMEMOD і TOPAS, що призводить до ситуації, коли: по-перше, заявлена унікальність ОНП не поширюється на освітню складову; по-друге, здобувачі не мають необхідних знань і навичок для реалізації наукової складової та вимушені витрачати час на 4-му році навчання на опанування методології роботи з AGMEMOD і TOPAS. Задля нівелювання вказаних недоліків рекомендується розглянути можливість включення тем, пов'язаних з AGMEMOD і TOPAS, до робочих програм обов'язкових освітніх компонентів ОНП, до прикладу, ОК 4 «Методологія наукового дослідження та організація підготовки дисертаційної роботи» (<https://cutt.ly/RUYKoF5>) або ОК 5 «Економетричне моделювання наукових бізнес-проєктів» (<https://cutt.ly/cUYLoeG>).

2. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням позицій та потреб заінтересованих сторін.

Регулярне оновлення та періодична модернізація ОНП здійснюється з урахуванням пропозицій і потреб різних груп стейкхолдерів. На сайті ЗВО представлені анкети для висловлювання думок і пропозицій щодо якості реалізації ОНП: анкети для опитування аспірантів (<https://cutt.ly/uUYZP9g>), НПП (<https://cutt.ly/HUYZFTC>) і зовнішніх стейкхолдерів (<http://surl.li/bbfap>). Результати опитувань зазначених груп стейкхолдерів доступні на Гугл диску за лінком, наведеним у ВСО. Під час зустрічі з ЕГ здобувачка 2-го року навчання Оксана Степанова підтвердила факт проведення опитування аспірантів і врахування наданих ними пропозицій щодо введення до переліку обов'язкових освітніх компонентів ОНП ОК «Економічна діагностика підприємств та галузей національного господарства», коригування переліку ВК. Окрім проходження анкетування, стейкхолдери мають можливість надавати пропозиції щодо якості як самої ОНП, так і освітньо-наукового процесу, що забезпечує її реалізацію, під час зустрічей із керівництвом кафедр і факультету, гарантом і членами проєктної групи, участі у круглих столах, форумах, конференціях, через Вчену раду факультету, Раду роботодавців, Раду аспірантів, Раду молодих вчених, Науково-дослідну частину тощо. ОНП схвально оцінена у рецензіях завідувачки кафедри соціальної економіки Харківського національного економічного університету імені Семена Кузнеця Галини Назарової (<https://cutt.ly/JUYBoIg>), завідувачки відділу форм і методів господарювання в агропродовольчому комплексі Державної установи «Інститут економіки та прогнозування НАН України» Олени Шубравської (<https://cutt.ly/7UYV89Y>), директора ТОВ НТЦ «Біомаса» Георгія Гелетуخی (<https://cutt.ly/GUYBbtd>). 14.04.2021 р. відбувся Круглий стіл кафедри економіки з обговорення освітніх програм із академічною спільнотою, стейкхолдерами та здобувачами (<https://nubip.edu.ua/node/90623>), під час якого в обговоренні проєкту ОНП прийняли участь заступник директора ННЦ «Інститут аграрної економіки» Микола Пугачов, а також НПП Національного університету біоресурсів і природокористування України (Вдовенко Н.М., Якимовська А.В., Рогач С.М., Ланченко Є.О, Мірзоева Т.В., Гуцул Т.А., Томашевська О.А., Чередніченко О.О., Гребеннікова А.А., Бутенко В.М.).

3. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм.

Урахування тенденцій розвитку спеціальності та ринку праці при визначенні цілей і ПРН ОНП забезпечується через: опрацювання проєктною групою та НПП, залученими до реалізації ОНП, аналітичних оглядів (зокрема, оглядів ринку праці) Міністерства економіки України; участі членів проєктної групи та НПП, залучених до реалізації ОНП, у різноманітних науково-практичних заходах. Зокрема, членкиня проєктної групи Віра Бутенко 12-13.11.2020 р. взяла участь у форумі «Людський капітал: Новий порядок денний», серед організаторів якого – Національне агентство кваліфікацій, Міністерство освіти і науки України, Федерація роботодавців України. Результатом даного форуму було визначення пріоритетів і нагальних завдань формування Національної системи кваліфікацій задля забезпечення відповідності освітніх та професійних кваліфікацій сучасним та перспективним вимогам економіки і ринку праці, потребам суспільства (<https://nubip.edu.ua/node/83703>). У ЗВО функціонує Рада роботодавців (<https://nubip.edu.ua/node/21573>), у якій представлена профільна секція – «Секція економіки; аграрного менеджменту; землевпорядкування; правового та гуманітарно-педагогічного забезпечення». Думки роботодавців щодо відповідності ОНП кращим практикам з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці та галузевого аспекту заслуховуються на засіданнях Ради роботодавців; аналізуються через проведення опитування й отримання рецензій на ОНП. Проводяться й окремі зустрічі проєктної групи з представниками Ради роботодавців: у 2019 році за результатами такої наради було ухвалено рішення, що при підготовці докторів філософії з економіки необхідно зробити акцент на аграрній складовій навчального плану (<https://nubip.edu.ua/node/77860>). Врахування регіонального аспекту здійснюється через формування тематики дисертаційних робіт аспірантів. Під час формування цілей і ПРН ОНП було враховано досвід університетів України та закордонних ЗВО, що мають аналогічні ОНП: Київського національного університету імені Тараса Шевченка (<https://cutt.ly/BUUD9Xq>) – у частині застосування сучасного економіко-математичного апарату проведення досліджень при розробленні ОК 5 щодо забезпечення досягнення ПРН 3, ПРН 4, ПРН 5; Сумського державного університету (<https://cutt.ly/uUUFUGl>) – у частині акцентування уваги здобувачів на процесах рецензування публікацій у виданнях Scopus/WoS при розробленні ОК 4 щодо забезпечення досягнення ПРН 6; Університету Колорадо (США) (<https://cutt.ly/BUUGpCm>) – у частині збільшення кредитів ОК 6 задля якісного забезпечення досягнення ПРН 1, ПРН 4; Варшавського університету наук про життя (Польща) (<https://cutt.ly/3UUGBiL>) – у частині врахування сучасних трендів інтерналізації та глобалізації наукових досліджень при розробленні ОК 2 щодо забезпечення досягнення ПРН 1, ПРН 2, ПРН 6.

4. Освітня програма дозволяє досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти (за наявності). За відсутності затвердженого стандарту вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти, програмні результати навчання повинні відповідати вимогам Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня.

Стандарт вищої освіти зі спеціальності 051 «Економіка» для третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти наразі не затверджено (<https://cutt.ly/1UxO5Xk>). На момент візиту ЕГ (21-23.12.2021) проєкт Стандарту вищої освіти зі спеціальності 051 «Економіка» для третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти не був представлений на сайті Міністерства освіти і науки України (<https://cutt.ly/OUxPIgp>). ОНП (<https://cutt.ly/mUYM9Z7>) містить 4 ЗК, 8 СК, 7 ПРН. ОНП не містить матриці відповідності ПРН дескрипторам Національної рамки кваліфікацій (<https://cutt.ly/vUmjmEP>), проте у ВСО (С. 7) зазначено на наступній відповідності: Зн1 – ПРН 1, ПРН 2, ПРН 4; Ум1, Ум2, Ум3 – ПРН 1, ПРН 3, ПРН 4, ПРН 5, ПРН 7; К1, К2 – ПРН 5, ПРН 6; ВА1, ВА2 – ПРН 5, ПРН 7. Відмінностей між ПРН, визначеними в ОНП та встановленими у дескрипторах Національної рамки кваліфікацій, не виявлено. Проте в ОНП (розділи 4-5) передбачено формування ЗК і СК, досягнення ПРН через опанування не лише ОК, а й ВК.

Загальний аналіз щодо Критерію 1:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 1.

Мета ОНП прописана чітко, тісно корелює з місією, метою та завданнями програми розвитку ЗВО. Окремі складові наукових досліджень виконуються аспірантами з використанням можливостей унікальних навчально-наукових лабораторій AGMEMOD і TOPAS. Регулярне оновлення та періодична модернізація ОНП здійснюється з урахуванням пропозицій і потреб різних груп стейкхолдерів. Цілі ОНП і ПРН визначаються з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 1.

Слабкі сторони та недоліки: 1. Назва ОНП – «Економіка підприємств та галузей національного господарства» – видається заширокою, оскільки за логікою має охоплювати специфіку всіх видів економічної діяльності (ВЕД), тоді як за фактом дотична лише до ВЕД «Сільське господарство, лісове господарство та рибне господарство». Рекомендації: Розглянути можливість зміни назви ОНП із зазначенням на фактичному галузевому фокусі програми (сільське господарство, лісове господарство, рибне господарство, агропромисловий комплекс). 2. Унікальність ОНП (використання аспірантами можливостей навчально-наукових лабораторій AGMEMOD і TOPAS для реалізації окремих складових наукових досліджень) розповсюджується лише на наукову складову підготовки докторів філософії з економіки. Рекомендації: Розглянути можливість включення тем, пов'язаних з AGMEMOD і TOPAS, до робочих програм обов'язкових освітніх компонентів ОНП, до прикладу, ОК 4 «Методологія наукового дослідження та організація підготовки дисертаційної роботи» або ОК 5 «Економетричне моделювання наукових бізнес-проєктів». 3. В ОНП не представлена матриця відповідності ПРН ОНП дескрипторам Національної рамки кваліфікацій для восьмого кваліфікаційного рівня. Рекомендації: Розробити матрицю відповідності ПРН ОНП дескрипторам Національної рамки кваліфікацій для восьмого кваліфікаційного рівня та включити дану матрицю до ОНП задля наглядної презентації бачення розробників ОНП щодо такої відповідності. 4. В ОНП передбачено формування ЗК і СК, досягнення ПРН через опанування не лише ОК, а й ВК. Рекомендації: Передбачити в ОНП формування ЗК і СК, досягнення ПРН лише через опанування ОК.

Рівень відповідності Критерію 1.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 1.

ОНП має значний рівень узгодженості з якісними характеристиками за підкритеріями 1.2 і 1.3. До того ж, враховуючи певну узгодженість за підкритеріями 1.1 і 1.4, релевантність фактів і їх контексту, а також різну вагомість окремих підкритеріїв: при визначенні цілей програми, формулюванні компетентностей та програмних результатів навчання враховуються позиції здобувачів, роботодавців та інших стейкхолдерів, тенденції розвитку спеціальності, галузевий та регіональний аспект, досвід інших вітчизняних програм. ОНП та освітньо-наукова діяльність за цією програмою загалом відповідають Критерію 1 з недоліками, що не є суттєвими: назва ОНП – «Економіка підприємств та галузей національного господарства» – видається заширокою, оскільки за фактом дотична лише до ВЕД «Сільське господарство, лісове господарство та рибне господарство»; унікальність ОНП розповсюджується лише на наукову складову підготовки докторів філософії з економіки; в ОНП не представлена матриця відповідності ПРН дескрипторам Національної рамки кваліфікацій для восьмого кваліфікаційного рівня; в ОНП передбачено формування ЗК і СК, досягнення ПРН через опанування не лише ОК, а й ВК. Вказані недоліки цілком можуть бути усунені.

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми:

1. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для відповідного рівня вищої освіти та відповідного стандарту вищої освіти (за наявності).

Обсяг ОНП (<https://cutt.ly/qUSKdXO>) складає 50 кредитів ЄКТС, з них 35 кредитів ЄКТС (70%) приходить на обов'язкові компоненти, 15 кредитів ЄКТС (30%) – на вибіркові компоненти. Обсяг ОНП, її розподілення на обов'язкову та вибірково частини відповідає чинним вимогам Закону України «Про вищу освіту»: обсяг ОНП підготовки доктора філософії – 30-60 кредитів ЄКТС; вибіркова складова – не менше 25% загального обсягу ОП.

2. Зміст освітньої програми має чітку структуру; освітні компоненти, включені до освітньої програми, складають логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дозволяють досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання.

ОНП має чітку структуру: передмова; профіль ОНП (загальна інформація; мета ОНП; характеристика ОНП; придатність випускників до працевлаштування та подальшого навчання; викладання та оцінювання; програмні компетентності; програмні результати навчання; ресурсне забезпечення реалізації програми; академічна мобільність); перелік компонент ОНП та їх логічна послідовність (перелік компонент ОНП; структурно-логічна схема вивчення компонент ОНП); форма атестації здобувачів вищої освіти; матриця відповідності програмних компетентностей компонентам ОНП; матриця забезпечення ПРН відповідними компонентами ОНП. ОНП не містить післямови та переліку посилань (зокрема, на аналогічні ОП вітчизняних і зарубіжних ЗВО, досвід яких було враховано при розробленні ОНП; проект Стандарту вищої освіти зі спеціальності 051 «Економіка» для третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти, який, за ствердженням проєктної групи, лежить в основі ОНП). Навчальне навантаження передбачено у 1-му році навчання обсягом 46 кредитів ЄКТС (ОК 1-7, з вибіркової дисципліни по 5 кредитів ЄКТС кожна) та у 3-му році навчання обсягом 4 кредити ЄКТС (ОК 8). Структурно-логічна схема вивчення компонент ОНП містить ряд неточностей: 1. відсутні горизонтальні зв'язки між структурними елементами; 2. представлено перелік усіх десяти ВК (нарівні з ОК), тоді як більш доцільним було б представити лише три ВК без вказання конкретних назв; 3. не передбачено виконання наукових досліджень у 1-му році навчання, що суперечить наданим на запит ЕГ індивідуальним планам виконання ОНП. У матриці відповідності програмних компетентностей компонентам ОНП і матриці забезпечення ПРН відповідними компонентами ОНП передбачено формування ЗК, СК і досягнення ПРН через опанування не лише ОК, а й ВК. Такий підхід до формування зазначених матриць є загальним для ЗВО та передбачений Положенням про освітньо-наукові програми підготовки докторів філософії в Національному університеті біоресурсів і природокористування України (<https://cutt.ly/mUSSr3p>), затвердженим Вченою радою НУБіП України 25.04.2018 р. Втім, рекомендується передбачити формування ЗК, СК і досягнення ПРН через опанування лише ОК. Також рекомендується в СК 2 «здатність усно і письмово презентувати та обговорювати результати наукових досліджень та/або інноваційних розробок українською та англійською мовами, глибоке розуміння англомовних наукових текстів з економіки» замінити слова «англійською», «англомовних» на слова «іноземною», «іншомовних», оскільки перелік компонент ОНП містить ОК 2 «Іноземна мова за професійним спрямуванням», в робочій програмі якої (<https://cutt.ly/YUAGd38>) вказано не лише англійську мову, а й німецьку та французьку мови.

3. Зміст освітньої програми відповідає предметній області визначеної для неї спеціальності (спеціальностям, якщо освітня програма є міждисциплінарною).

Зміст ОНП відповідає предметній області спеціальності 051 Економіка. Перелік ЗК, СК і ПРН є в цілому універсальним для спеціальності 051 Економіка. В той же час, як свідчить надана на запит ЕГ «Інформація щодо участі здобувачів та наукових керівників у науково-дослідній діяльності», за фактом підготовка докторів філософії за даною ОНП має чітко виражену спеціалізацію з економіки сільського господарства, лісового господарства, рибного господарства, агропромислового комплексу. Тому рекомендується розглянути можливість зміни назви ОНП із відповідними корективами формулювань СК і ПРН.

4. Структура освітньої програми передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін у обсязі, передбаченому законодавством.

Реалізація права аспірантів на вибір навчальних дисциплін регламентована Положенням про порядок формування індивідуальних освітніх траєкторій здобувачами вищої освіти ступеня доктора філософії Національного університету біоресурсів і природокористування України (<https://cutt.ly/KUAJQXF>) і Положенням про Порядок реалізації аспірантами Національного університету біоресурсів і природокористування України права на вільний вибір навчальних дисциплін (<https://cutt.ly/QUAKjHm>), затвердженими Вченою радою НУБіП України 24.04.2019 р. Перелік вибірових дисциплін з їх анотаціями розміщується на сторінці Відділу аспірантури та на сторінці структурного підрозділу, відповідального за реалізацію ОП. Анотації ВК ОНП «Економіка підприємств та галузей

національного господарства» представлені на сторінці ОНП за лінком <https://nubip.edu.ua/node/1600/14>. Аспіранти ОНП мають обрати 3 ВК з-поміж 10 ВК обсягом 5 кредитів ЄКТС кожен (з них 9 ВК фахового спрямування і 1 ВК з інших ОП). При цьому обрана дисципліна має відповідати напряму наукових досліджень аспіранта. Відповідно до чинного порядку впродовж 2-х місяців після зарахування до аспірантури (до 20 листопада) аспіранти за погодженням із науковими керівниками обирають дисципліни вільного вибору, заповнивши у письмовій формі відповідну заяву, після чого обрані ВК вносяться до індивідуальних планів виконання ОНП. Цікавим є той факт, що під час зустрічей з ЕГ ні гарантом ОНП Вікторією Байдалою, ні науковими керівниками, ні здобувачами не було підтверджено, що аспіранти погоджують вибір ВК із науковими керівниками, тоді як С.8 ВСО містить наступне твердження «вибір дисципліни обговорюється з науковим керівником для уточнення знань та вмінь, які необхідно напрацювати для успішної та своєчасної підготовки дисертаційної роботи». Тому рекомендується уточнити порядок реалізації права аспірантів на вибір навчальних дисциплін у Національному університеті біоресурсів і природокористування України.

5. Освітня програма та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дозволяє здобути компетентності, необхідні для подальшої професійної діяльності.

На 3-му році навчання за ОНП аспіранти опановують ОК 8 «Педагогічна практика» обсягом 4 кредити ЄКТС, чим забезпечується формування ЗК 2, СК 3-4, СК 8, ПРН 2, ПРН 7. Проходження педагогічної практики регламентується Положенням про педагогічну практику здобувача вищої освіти ступеня доктора філософії (PhD) Національного університету біоресурсів і природокористування України (<https://cutt.ly/iUAV5hk>), яке було затверджене Вченою радою НУБіП України 20.04.2016 р. і до якого були внесені зміни 29.05.2020 р. На сторінці ОНП (<https://nubip.edu.ua/node/1600/14>) представлена робоча програма ОК 8 (<https://cutt.ly/vUSVem9>), затверджена 15.06.2021 р., опис баз практики. Робоча програма педагогічної практики (<https://cutt.ly/vUSVem9>) не містить прив'язки до ОНП – опису ЗК і СК, формування яких забезпечує ОК, опису ПРН, досягнення яких забезпечує ОК. На запит ЕГ проектною групою була надана сканкопія Звіту з педагогічної практики аспірантки Оксани Вітряк (додаток 2). Зі звіту слідує, що педагогічна практика аспірантки полягала у проведенні лекційних занять і практичних занять з навчальної дисципліни «Економіка праці й соціально-трудові відносини» у період 02.09.-26.10.2020 р. Дана навчальна дисципліна дотична до предметної області спеціальності 051 Економіка. Для працюючих у ЗВО аспірантів є можливість зарахування проходження педагогічної практики у разі позитивної характеристики від завідувача кафедри та наукового керівника. Під час зустрічі з ЕГ гарантом ОНП Вікторією Байдалою було уточнено, що таке зарахування педагогічної практики мало місце щодо аспіранта Віталія Літвінова.

6. Освітня програма передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (soft skills), що відповідають заявленим цілям.

Набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (soft skills) передбачено через опанування ними ОК 1-4, ОК 8, які дозволяють здобувачеві розвинути ораторські та комунікаційні здібності, професійно опанувати створення презентацій, розвинути високий рівень самоорганізації. Сприяють набуттю соціальних навичок також виступи з науковими доповідями на семінарах і конференціях, участь у практичних тренінгах, що проводяться в університеті та інших наукових і освітніх закладах; участь у наукових заходах Спільноти молодих вчених та Ради аспірантів НУБіП України; участь у підготовці наукових проєктів. У ЗВО створені можливості безкоштовного навчання у StartUp School (<https://nubip.edu.ua/node/64214>) і Школі лідерства НУБіП України (<https://nubip.edu.ua/node/47818/11>), проте під час зустрічі з ЕГ аспіранти не підтвердили, що відвідують указані гуртки.

7. Зміст освітньої програми урахує вимоги відповідного професійного стандарту (за наявності).

Професійний стандарт відсутній.

8. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) реалістично відбиває фактичне навантаження здобувачів, є відповідним для досягнення цілей та програмних результатів навчання.

Навчальне навантаження за ОНП практично в повному обсязі (46 з 50 кредитів ЄКТС) виконується аспірантами на 1-му році навчання. Інші 4 кредити ЄКТС складає педагогічна практика, яку аспіранти проходять на 3-му році навчання. Відповідно, на 2-му та 4-му роках навчання аспіранти не мають навчального навантаження та займаються виключно науковими дослідженнями. Подібне розподілення навчального навантаження аспірантів не суперечить Положенню про організацію освітнього процесу підготовки доктора філософії (PhD) в Національному університеті біоресурсів і природокористування України (<https://cutt.ly/iUSOQLS>), затвердженому 20.04.2016 р.; Положенню про освітньо-наукові програми підготовки докторів філософії в Національному університеті біоресурсів і природокористування України (<https://cutt.ly/mUSSr3p>), затвердженому Вченою радою НУБіП України 25.04.2018 р. Під час зустрічі з ЕГ здобувачка 2-го року навчання Оксана Степанова зазначила, що аспірантами висловлюється

думка щодо оптимальності набору освітніх компонентів ОНП, достатності обсягу освітніх компонентів під час спілкування з викладачами та проходження щорічного опитування. Відповідно до результатів опитування здобувачів третього освітньо-наукового рівня освіти спеціальності 051 Економіка у 2020-2021 н.р. (<https://cutt.ly/pUoKFGp>): 85,7%-92,8% (варіювання відсотку за окремими освітніми компонентами) аспірантів вважають розподіл навантаження оптимальним; усі респонденти вказали, що обсяг самостійної роботи за освітніми компонентами є достатнім; 85,7% здобувачів наголосили на тому, що освітні компоненти, які вони опановували/опановують за ОНП, відповідають їх науковим інтересам.

9. У разі здійснення підготовки здобувачів вищої освіти за дуальною формою освіти структура освітньої програми та навчальний план узгоджені із завданнями та особливостями цієї форми здобуття освіти.

Навчання за ОНП «Економіка підприємств та галузей національного господарства» за дуальною формою не здійснюється. Проте в Національному університеті біоресурсів і природокористування України нормативно передбачена така можливість відповідно до Положення про підготовку фахівців за дуальною формою здобуття вищої освіти (<https://cutt.ly/NUAC5k9>), затвердженого Вченою радою НУБіП України 26.02.2020 р.

Загальний аналіз щодо Критерію 2:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 2.

ОНП має чітку структуру. У ЗВО забезпечена реалізація права аспірантів на вибір навчальних дисциплін. Для працюючих у ЗВО аспірантів є можливість зарахування проходження педагогічної практики у разі позитивної характеристики від завідувача кафедри та наукового керівника. За ОНП є прецедент такого зарахування. ОНП передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (softskills), що відповідають заявленим цілям. Обсяг ОНП реалістично відбиває фактичне навантаження здобувачів, є відповідним для досягнення цілей і ПРН.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 2.

Слабкі сторони: 1. Структурно-логічна схема вивчення компонент ОНП містить ряд неточностей. Рекомендації: Внести корективи до структурно-логічної схеми вивчення компонент ОНП: вказати горизонтальні зв'язки між структурними елементами; представити лише три ВК без вказання конкретних назв; передбачити виконання наукових досліджень у 1-му році навчання. 2. СК 2 сформульована не коректно. Рекомендації: Замінити слова «англійською», «англомовних» на слова «іноземною», «іншомовних» в СК 3. Передбачено формування ЗК, СК і досягнення ПРН через опанування не лише ОК, а й ВК. Рекомендації: Передбачити формування ЗК, СК і досягнення ПРН через опанування лише ОК із внесенням відповідних змін до Положення про освітньо-наукові програми підготовки докторів філософії в Національному університеті біоресурсів і природокористування України. 4. ОНП не містить вказівку на фактичну спеціалізацію з економіки сільського господарства, лісового господарства, рибного господарства, агропромислового комплексу. Рекомендації: Розглянути можливість зміни назви ОНП (з урахуванням фактичної спеціалізації ОНП з економіки сільського господарства, лісового господарства, рибного господарства, агропромислового комплексу) із відповідними корективами формулювань СК і ПРН. 5. Наявні розбіжності між положеннями, закріпленими Порядком реалізації аспірантами Національного університету біоресурсів і природокористування України права на вільний вибір навчальних дисциплін і відображеними у ВСО, та фактичною процедурою вибору аспірантами ВК в частині погодження аспірантами вибору ВК із науковими керівниками. Рекомендації: Уточнити порядок реалізації права аспірантів на вибір навчальних дисциплін у Національному університеті біоресурсів і природокористування України. 6. Робоча програма педагогічної практики не містить прив'язки до ОНП – опису ЗК і СК, формування яких забезпечує ОК; опису ПРН, досягнення яких забезпечує ОК. Рекомендації: Внести корективи до робочої програми педагогічної практики в частині вказання ЗК і СК, формування яких забезпечує ОК, а також ПРН, досягнення яких забезпечує ОК.

Рівень відповідності Критерію 2.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 2.

Освітня програма в достатній мірі відповідає якісним характеристикам за підкритеріями 2.1, 2.3, 2.4, 2.5, 2.6, 2.8, має певну узгодженість за підкритеріями 2.2 і 2.9: обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів відповідає вимогам законодавства; освітні компоненти, включені до ОНП складають логічну взаємопов'язану систему та в

сукупності дозволяють досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання; зміст освітньої програми відповідає предметній області спеціальності 051 «Економіка»; структура ОНП передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії; обсяг усіх освітніх компонентів реалістично відбиває фактичне навантаження здобувачів, є відповідним для досягнення цілей та програмних результатів навчання. Враховуючи всю цілісність встановлених фактів та їх контексту, а також чинників, які визначають специфічні умови реалізації ОНП, експертна група вважає, що ОП загалом відповідає критерію 2 при наявності недоліків, що не є суттєвими: структурно-логічна схема вивчення компонент ОНП містить ряд неточностей; СК 2 в ОНП сформульована не коректно; передбачено формування ЗК, СК і досягнення ПРН через опанування не лише ОК, а й ВК; ОНП не містить вказівку на фактичну спеціалізацію з економіки сільського господарства, лісового господарства, рибного господарства, агропромислового комплексу; наявні розбіжності між положеннями, закріпленими Порядком реалізації аспірантами права на вільний вибір навчальних дисциплін і відображеними у ВСО, та фактичною процедурою вибору аспірантами ВК; робоча програма педагогічної практики не містить прив'язки до ОНП. Виявлені недоліки цілком можуть бути усунені.

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання:

1. Правила прийому на навчання за освітньою програмою є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному веб-сайті закладу вищої освіти.

Правила прийому на навчання до НУБіПУ (<https://nubip.edu.ua/node/30>) загалом і за ОНП зокрема (<https://cutt.ly/tlkZW6r6>) є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному веб-сайті ЗВО. Під час інтерв'ювання здобувачів вищої освіти третього рівня було підтверджено, що на час вступної кампанії вони були ознайомлені зі всіма необхідними правилами та документами, що де було вказано терміни та порядок прийому заяв і документів, порядок конкурсного відбору та зарахування вступників. Вступ на дану ОНП відбувається на основі результатів вступних випробувань (іспитів зі спеціальності, іноземної мови, філософії), розрахунку конкурсного балу з використанням коригуючих коефіцієнтів, подальшого рейтингування абітурієнтів. У 2021 році прохідний конкурсний бал становив 72 бали. При наявності у абітурієнтів сертифікатів, які підтверджують володіння іноземною мовою (англійською, німецькою чи французькою) на рівні B2 та вище, вони звільняються від вступного іспиту з іноземної мови з отриманням максимального балу. Такі можливості посилюють зацікавленість абітурієнтів у володінні іноземними мовами, що є необхідним для сучасного дослідника при здійсненні наукових економічних досліджень.

2. Правила прийому на навчання за освітньою програмою враховують особливості самої освітньої програми.

Правила прийому на навчання за освітньою програмою є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному веб-сайті закладу вищої освіти в повному обсязі. https://nubip.edu.ua/sites/default/files/u347/pravila_priyomu_2021.pdf. Врахування у Правилах прийому до аспірантури Національного університету біоресурсів і природокористування України (<https://cutt.ly/tlkZW6r6>) особливостей окремих освітньо-наукових програм (зокрема, ОНП «Економіка підприємств та галузей національного господарства») першочергово забезпечується використанням формули для розрахунку конкурсного балу вступника, де передбачена різна вагомість коефіцієнтів, зокрема найбільша вага (0,4) відводиться саме результату вступного іспиту зі спеціальності; передбачено врахування середнього балу додатка до диплома магістра (спеціаліста) з коригуючим коефіцієнтом 0,1. Особам, які вступають до аспірантури з іншої галузі знань (спеціальності), ніж та, яка зазначена в їх дипломі магістра (спеціаліста), рішенням приймальної комісії можуть бути призначені додаткові вступні випробування. Зокрема, у таких випадках для ОНП «Економіка підприємств та галузей національного господарства» передбачено додаткове вступне випробування з економічної теорії (<https://cutt.ly/pIlPbSe>). Також врахування особливостей ОНП забезпечено обов'язковою подачею вступником наукової доповіді (реферату) з обраної наукової спеціальності, за наявності – списку опублікованих наукових праць і винаходів.

3. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності, що відповідають Конвенції про визнання кваліфікацій з вищої освіти в Європейському регіоні (Лісабон, 1997 р.), є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності, регламентуються Положенням про визнання результатів навчання здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії в Національному університеті біоресурсів і природокористування України (<https://cutt.ly/Hlly46N>), затвердженим Вченою радою НУБіПУ 24.04.2019 р.; розділом 6 Положення про академічну мобільність студентів і аспірантів Національного університету біоресурсів і природокористування України (<http://surl.li/bbf6bm>), затвердженого Вченою радою НУБіПУ 21.08.2020 р. Визнання результатів навчання в рамках академічного співробітництва НУБіПУ з закладами вищої освіти-партнерами здійснюється з використанням європейської системи трансферу та накопичення кредитів ECTS або з використанням системи оцінювання навчальних здобутків, прийнятої у країні закладу вищої освіти-партнері, якщо в ній не передбачено застосування

ECTS. Академічна мобільність здобувачів вищої освіти забезпечується відповідно до підписаних міжнародних угод і меморандумів. Зокрема, протягом 2016-2021 рр. НУБіПУ уклав Міжінституційні угоди на реалізацію академічної мобільності із 20 європейськими університетами. Під час зустрічі з ЕГ здобувачкою 4 року навчання Оксаною Вітряк було наголошено на тому, що у НУБіПУ створені можливості для академічної мобільності здобувачів вищої освіти, зокрема, у допандемічний період вона та здобувач 4 року навчання Максим Діброва брали участь у заходах академічної мобільності у межах проєкту ЄС Erasmus+ «Від теоретично-орієнтованого до практичного навчання в аграрній сфері/TOPAS». Під час зустрічей з ЕГ аспірантами було підтверджено, що вони ознайомлені з правилами визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності, проте жоден із них наразі не має досвіду такого визнання. С. 10 ВСО містить інформацію щодо того, що здобувачу (на момент візиту ЕГ – випускнику ОНП) Літвінову В.І. було зараховано проходження педагогічної практики на підставі довідки про те, що він викладає в ВП НУБіПУ «Бережанський агротехнічний інститут». Дана інформація була підтверджена під час зустрічі з ЕГ гарантом ОНП Вікторією Байдалою. Можливість такого зарахування педагогічної практики передбачена п. 6.1 Положення про педагогічну практику здобувача вищої освіти ступеня доктора філософії (PhD) Національного університету біоресурсів і природокористування України (<https://cutt.ly/RlISe6>), затвердженого Вченою радою НУБіПУ 20.04.2016 р., проте не передбачена Положенням про визнання результатів навчання здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії в Національному університеті біоресурсів і природокористування України(<https://cutt.ly/HPY46N>).

4. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, які є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, є доступними для всіх учасників освітнього процесу у вигляді Положення про визнання результатів навчання здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії в Національному університеті біоресурсів і природокористування України (<https://cutt.ly/HPY46N>), затвердженого Вченою радою НУБіПУ 24.04.2019 р.; «Доповнення до «Положення про екзамени та заліки у НУБіП України»»(<https://nubip.edu.ua/node/70039>). У НУБіПУ визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, можливе за наявності відповідних документів, що підтверджують рівень знань здобувачів вищої освіти, здобутих за програмами неформальної освіти. Наявність підтверджуючих документів є підставою для зарахування окремої лабораторної роботи, теми лекційного чи практичного заняття, змістового модуля чи всього навчального матеріалу дисципліни, якщо програма неформальної освіти відповідає робочій програмі дисципліни. Рішення про зарахування знань, здобутих за програмами неформальної освіти, приймає лектор дисципліни спільно із завідувачем кафедри. Втім, зарахування всього навчального матеріалу дисципліни не звільняє здобувача вищої освіти від складання екзамену з цієї дисципліни. Попри наявність розроблених документів стосовно визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, слід відзначити відсутність у них уточнень щодо часових меж процедури здійснення такого визнання. Під час зустрічі зі здобувачами ЕГ не отримала підтвердження того, що здобувачі ознайомлені з правилами визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті. Відсутність прикладів визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, не дає змоги ЕГ оцінити послідовність дотримання цих правил під час реалізації даної ОНП.

Загальний аналіз щодо Критерію 3:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 3.

Правила прийому на навчання до НУБіПУ, Правила прийому до аспірантури НУБіПУ, Положенням про визнання результатів навчання здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії в Національному університеті біоресурсів і природокористування України оприлюднені на офіційному веб-сайті ЗВО. Правила прийому до аспірантури НУБіПУ передбачена можливість звільнення від вступного випробування з іноземної мови з отриманням максимального балу у разі наявності в абітурієнта сертифікату, який підтверджує володіння іноземною мовою (англійською, німецькою чи французькою) на рівні B2 та вище. Правила прийому на навчання за освітньою програмою враховують особливості ОНП. Здобувачі ознайомлені з правилами визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності. На ОНП є прецедент зарахування педагогічної практики на підставі довідки про здійснення науково-педагогічної діяльності.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 3.

1. Можливість зарахування педагогічної практики на підставі довідки про здійснення науково-педагогічної діяльності не передбачена Положенням про визнання результатів навчання здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії в Національному університеті біоресурсів і природокористування України. Рекомендація: передбачити у Положенні про визнання результатів навчання здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії в Національному університеті біоресурсів і природокористування України можливість зарахування педагогічної практики на підставі довідки про здійснення науково-педагогічної діяльності. 2. Положення про визнання результатів навчання здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії в Національному університеті біоресурсів і природокористування України, Доповнення до «Положення про екзамени та заліки у НУБіП України» не містять

уточнень щодо часових меж процедури здійснення визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті. Рекомендація: передбачити часові межі процедури здійснення визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, у Положенні про визнання результатів навчання здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії в Національному університеті біоресурсів і природокористування України, Доповненні до «Положення про екзамени та заліки у НУБіП України».

Рівень відповідності Критерію 3.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 3.

Освітня програма в достатній мірі відповідає якісним характеристикам за підкритеріями 3.1, 3.2 і має певну узгодженість за підкритеріями 3.3, 3.4: правила прийому на навчання за освітньою програмою враховують особливості самої освітньої програми, визначені і оприлюднені правила та процедури визнання результатів у неформальній освіті. Беручи до уваги всю цілісність встановлених фактів та їх контексту, а також такі чинники, як принципи поваги до автономії закладу, відносний вплив недоліків на відповідний аспект якості освітньої програми та наявність в закладі підходу, орієнтованого на вдосконалення, експертна група вважає можливим стверджувати про наявність загалом відповідності освітньої програми критерію 3 при наявності недоліків, що не є суттєвими. До таких недоліків експертна група вважає за доцільне віднести: невідповідність Положення про педагогічну практику здобувача вищої освіти ступеня доктора філософії (PhD) Національного університету біоресурсів і природокористування України та Положення про визнання результатів навчання здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії в Національному університеті біоресурсів і природокористування України в частині відсутності в останньому зазначення на можливості зарахування педагогічної практики на підставі довідки про здійснення науково-педагогічної діяльності; недосконалість Положення про визнання результатів навчання здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії в Національному університеті біоресурсів і природокористування України, Доповнення до «Положення про екзамени та заліки у НУБіП України» в частині відсутності зазначених часових меж процедури здійснення визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті. Недоліки можуть бути усунені найближчим часом.

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою:

1. Форми та методи навчання і викладання сприяють досягненню заявлених у освітній програмі цілей та програмних результатів навчання, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи.

Аналіз ОП, відомостей про самооцінювання та робота у фокус-групах виявили, що форми, методи навчання та викладання здійснюються відповідно до «Положення про організацію освітнього процесу в Національному університеті біоресурсів і природокористування України» (https://nubip.edu.ua/sites/default/files/u34/Pro_organizatsiynu_navchannya.pdf). Наявні матриці забезпечення програмних результатів навчання підтверджені відповідними компонентами ОП та матриця відповідності програмних компетентностей компонентам освітньої програми, які підтверджують загалом відповідність форм та методів навчання програмним результатам окремо по кожному освітньому компоненту. <https://nubip.edu.ua/node/1060/19>. У зв'язку із запровадженням карантину та змішаної форми навчання у ЗВО є сайт електронного навчання (<https://elearn.nubip.edu>). Дистанційне навчання здійснюється переважно на платформі Moodle (<https://nubip.edu.ua/node/2390>), проте як було зазначено під час зустрічі із здобувачами ОП, за їх бажанням використовуються також платформи, наприклад Office 365, для спілкування з науковими керівниками. Під час спілкування зі здобувачами вищої освіти встановлено, що форми та методи навчання і викладання відповідають вимогам аспірантоцентрованого підходу. Здобувачі задоволені методами навчання і викладання, рівень якого з'ясовується через анкетування, проведення якого було підтверджено під час он-лайн зустрічей, результати анкетування враховуються під час навчання за ОП. За інформацією аспірантів, отриманою під час зустрічей, принципи академічної свободи та доброчесності підтримуються всіма в процесі засвоєння всіх компонентів ОП. Відповідно до сказаного, здобувач третього рівня вищої освіти має право обирати окрім вибіркових дисциплін чи теми дисертаційної роботи і власну освітню траєкторію, з урахуванням особистісних обставин, що було підтверджено під час зустрічей. В цілому, в результаті аналізу зустрічей у фокус-групах встановлено, що здобувачі ОП задоволені методами, формою та засобами навчання які використовують викладачі ОП. Навчання за ОНП «Економіка підприємств та галузей національного господарства» більшою мірою враховує міжпредметні зв'язки та поєднує кваліфікаційні вимоги щодо знання соціально-економічних дисциплін та галузевої специфіки – розвитку агропромислового виробництва. Саме тому здобувачі третього рівня вищої освіти, які вступають до аспірантури після завершення магістратури на економічному факультеті НУБіПУ більше адаптовані до вивчення і сприйняття предметного компоненту програми.

2. Усім учасникам освітнього процесу своєчасно надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих освітніх компонентів (у формі силабуса або в інший подібний спосіб).

Експертна група встановила, що доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання в межах окремих освітніх компонентів своєчасно надається усім учасникам освітнього процесу шляхом розміщення їх опису в робочих програмах дисциплін, які оприлюднено на сайті університету, а також подається у формі презентації від викладача відповідної дисципліни під час першого заняття. Відповідно до затвердженої ОП та її навчального плану, робочі навчальні програми дисциплін та усі силабуси обов'язкових і вибіркових компонентів ОП розміщені на сайтах (<https://nubip.edu.ua/node/1060/18>; <https://nubip.edu.ua/node/1060/19>) з вільним доступ до них. Інформація, що зазначена у відомостях про самооцінювання відповідає дійсності. Під час відеозустрічі з НПП і гарантом ОНП було з'ясовано, що зі здобувачами систематично проводиться роз'яснювальна робота щодо цілей та очікуваних програмних результатів навчання, а також критеріїв оцінювання. Здобувачі вищої освіти під час відеозустрічей підтвердили, що на першому занятті викладачі доводять до їх відома вищенаведену інформацію. Гарант ОНП, працівники кафедр, деканату та інших структурних підрозділів консультують здобувачів вищої освіти в усній, письмовій, онлайн формі, за допомогою електронних скриньок.

3. Заклад вищої освіти забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітньої програми відповідно до рівня вищої освіти, спеціальності та цілей освітньої програми.

В результаті експертизи, ЕГ встановила, що поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітньої програми відповідно до рівня вищої освіти, спеціальності та цілей освітньої програми регулюється комплексом документів щодо врегулювання освітнього процесу ЗВО, <https://nubip.edu.ua/node/86466>. Викладачі та здобувачі ОП можуть на власний вибір реалізувати свої наукові інтереси. Викладачами ОП постійно здійснюються наукові дослідження з тематики економіка, зокрема, в межах госпдогівірної тематики «Ключові напрямки розвитку сільського господарства та сільських територій через співробітництво в цілях розвитку: допоміжне дослідження стратегії співробітництва в галузі розвитку сільського господарства України» (науковий керівник Ткачук В.А.), детальніше на сайті ЗВО https://nubip.edu.ua/sites/default/files/u169/templan_2021_16.08.21_kaf.pdf. Результати наукових досліджень, отриманих в межах виконання науково-дослідних тем, публікуються у колективних монографіях, наукових статтях, обговорюються на науково-практичних конференціях. У результаті роботи у фокус-групах було встановлено, що програмні результати навчання та компетентності здобувачі ОП, під керівництвом викладачів, використовують у процесі проведення досліджень. А результатом їх науково-дослідної роботи є підготовка до захисту дисертаційних робіт.

4. Педагогічні, науково-педагогічні, наукові працівники (далі – викладачі) оновлюють зміст освіти на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі.

Під час проведення акредитаційної експертизи ОП встановлено, що усі викладачі постійно оновлюють зміст навчальних дисциплін згідно положень НУБіП, зокрема, «Положення про організацію освітнього процесу», https://nubip.edu.ua/sites/default/files/u34/Pro_organization_navch_proces.pdf, Положення про екзамени і заліки, https://nubip.edu.ua/sites/default/files/u284/polozh_ekzameni_zaliki_2020_dlya_saytu.pdf тощо. Науково-педагогічні працівники активно публікують результати своїх наукових досліджень не лише у фахових виданнях України, а і у виданнях які індексуються у міжнародних наукометричних базах. Ефективним методом оновлення матеріалів навчальних дисциплін є використання викладачами матеріалів, опублікованих в монографіях, наукових статтях, а також врахування інформації, отриманої за результатами участі в круглих столах, симпозиумах, семінарах, тренінгах. Викладачі та наукові керівники здобувачів пройшли закордонні науково-педагогічні стажування, приймали участь у міжнародних проєктах (наприклад проф. Байдала В.В. приймала участь у таких заходах: міжнародне стажування, Варшавський університет наук про життя (м. Варшава, Польща) з 01.06.2019 р. по 30.06.2019 р. за програмою UNESCO (наказ № 212в від 18.05.2019 р.); підвищення кваліфікації: «Аналіз попиту домогосподарств та прикладний аналіз добробуту» (28.09.2015 р. – 2.10.2015 р., Лейбніц-Інститут аграрного розвитку (IAMO), НУБіП України); Scientific training and advanced skills “Economics, Management and Marketing” (13.09.2015 – 16.09.2015, м. Кошице, Словачка Республіка); «Розширення можливостей наукового пошуку та популяризації власних досліджень за допомогою платформи Web of Science» (2.10.2017 р. – 5.10.2017 р., НУБіП України); «Використання хмарних сервісів Microsoft у навчальній діяльності» (14.05.2018 р. – 25.05.2018 р., НУБіП України); «Інноваційна спрямованість педагогічної діяльності» (8.10.2018 р. – 26.10.2018 р., НУБіП України); підвищення кваліфікації деканів факультетів, директорів ННІ, заступників, керівників навчально-методичних відділів, гарантів освітніх програм (5-9 квітня 2021 р., НУБіП України). міжнародне стажування «Multidisciplinary Approaches in Education and Research» (17.05.2021-19.06.2021 р., Латвійський університет наук про життя та технологій, онлайн); міжнародне стажування «Актуальні вимоги до підготовки та публікації наукових праць з аграрної політики та економіки (22.02.2021 – 2.03.2021 р., Німецько-український агрополітичний діалог АПД, Лейбніц-інститут аграрного розвитку в країнах з перехідною економікою IAMO, Німеччина, НУБіП України, онлайн)). Гарант ОНП та НПП на відеозустрічах зазначили, що зміни, які відбуваються у економіці враховуються при оновленні ОНП. Аналіз публікацій показав, що вони тісно пов'язані з темами наукових досліджень викладачів та не завжди корелюють з дисциплінами, які викладаються.

5. Навчання, викладання та наукові дослідження пов'язані з інтернаціоналізацією діяльності закладу вищої освіти.

Експертною групою встановлено, що навчання, викладання та наукові дослідження пов'язані з інтернаціоналізацією ЗВО регулюються такими положеннями: Статутом університету, https://nubip.edu.ua/sites/default/files/u18/statut_nubip_ukrayini.pdf та Міжнародними проектами та напрямками міжнародного співробітництва, які відображені на сайті ЗВО <https://nubip.edu.ua/node/1410>. Викладачі та аспіранти мають можливість проходити стажування та підвищення кваліфікації викладачів за кордоном. Аспіранти відвідували міжнародні наукові заходи за кордоном, про що повідомляється на відповідних персональних сторінках здобувачів третього рівня вищої освіти, зокрема, за посиланням <https://nubip.edu.ua/node/72214>. Викладачі ОНП залучаються до участі у міжнародних програмах стажувань. Колектив Економічного факультету приймає участь у міжнародних освітніх та науково-дослідних проектах програм ЄС з наукової мобільності, досліджень та інновацій. Успішним прикладом цього є реалізований міжнародний освітній проект Erasmus+ «Від теоретично-орієнтованого до практичного навчання у аграрній сфері/TOPAS» протягом 2017-2021 рр. Економічний факультет підтримує і долучається до проведення довго- і короткострокових програм закордонних стажувань викладачів, науковців, аспірантів та студентів в університетах-партнерах за програмами ЮНЕСКО (країни ЄС), «Erasmus+», Програмі міжнародного стажування з економіки (Університет «Проф. д-р Асен Златаров», м. Бургас, Болгарія) та ряду інших програм. Широкі міжнародні контакти ЕФ з навчальними та науковими закладами США, країн Європейського союзу та Вишеградської четвірки створюють передумови для участі НПП та аспірантів до проведення міжнародних заходів, конференцій та нарощування кількості міжнародних публікацій у виданнях, що входять до міжнародних наукометричних баз Scopus та Web of Science (<https://nubip.edu.ua/node/1600/18>). Під час зустрічей з ЕГ свою участь у міжнародних проектах підтвердили аспіранти Діброва М., Вітряк О., Войтовська Я. та випускниця даної ОНП Чміль А. В процесі он-лайн зустрічей, зокрема і із аспірантами, про реальну мобільність в процесі проходження навчання (реалізації освітнього компоненти), не повідомлялося.

Загальний аналіз щодо Критерію 4:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 4.

В ЗВО наявна нормативна база внутрішніх документів, які забезпечують та регулюють навчальний процес; частина НПП залучених до викладання на ОП мають публікації у журналах, які індексуються у авторитетних міжнародних наукометричних базах Scopus та Web of Science, є виданні монографії; поєднання навчання та наукових досліджень з впровадженням результатів науково-дослідної роботи викладачів та аспірантів в освітній процес. Здобувачі третього рівня вищої освіти в межах ОНП «Економіка підприємств та галузей національного господарства» мають можливість безкоштовної публікації результатів власних досліджень в межах періодичних фахових видань НУБіПУ, для можливості публікації ЗВО у виданнях, що індексуються провідними міжнародними наукометричними базами передбачена система преміювання та матеріального заохочення (через рейтингування).

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 4.

Відсутність програм (стажування та подвійний диплом) міжнародної академічної мобільності здобувачів третього рівня освіти. Відсутність аналізу результатів опитування здобувачів за ОП на сайті відділу моніторингу якості освіти. Рекомендації: доцільно запровадити програми міжнародної академічної мобільності здобувачів освіти, посилити наукові дослідження та наукові роботи із активним залученням здобувачів ОП, висвітлювати аналіз результатів опитування здобувачів ОП на сайті ЗВО.

Рівень відповідності Критерію 4.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 4.

Освітня програма в достатній мірі відповідає якісним характеристикам за підкритеріями 4.1 - 4.4 і має певну узгодженість за підкритерієм 4.5: форми та методи навчання і викладання сприяють досягненню заявлених у ОНП цілей та ПРН, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи; усім учасникам освітнього процесу своєчасно надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та ПРН, порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих ОК (у формі силабуса); ЗВО забезпечує поєднання навчання і досліджень, інтернаціоналізацію діяльності; НПП оновлюють зміст освіти. Беручи до уваги всю цілісність встановлених фактів (сильних сторін, позитивних практик, слабких сторін, недоліків) та їх контексту, а також такі

чинники, як принципи поваги до автономії закладу, урахування контексту та позицій стейкхолдерів, відносний вплив недоліків на відповідний аспект якості освітньої програми та наявність в закладі підходу, орієнтованого на вдосконалення, експертна група вважає можливим стверджувати про наявність відповідності освітньої програми критерію 4 при наявності недоліків, що не є суттєвими і можуть бути усунені найближчим часом. До таких недоліків експертна група вважає за доцільне віднести: відсутність програм академічної мобільності та «подвійного диплома», недостатня орієнтація в пропозиціях по академічній мобільності, про які група дізналися під час інтерв'ю на конкретні напрями наукових досліджень аспірантів, зavelикий рівень узагальнення наявних пропозицій академічної мобільності. Конкретизація таких пропозицій та її відображення на сайті ЗВО може сприяти виправленню вказаного недоліку. Недоліки можуть бути усунені найближчим часом.

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність:

1. Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими, зрозумілими, дозволяють встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання для окремого освітнього компоненту та/або освітньої програми в цілому, а також оприлюднюються заздалегідь.

Відповідно до комплексу документів, що регламентують освітній процес у НУБіПУ, а саме «Чинні документи щодо організації освітнього та виховного процесу в НУБіП України», які представлені на сайті ЗВО <https://nubip.edu.ua/node/12654>, зокрема, «Положення про організацію освітнього процесу підготовки доктора філософії (Phd) в НУБіП України» (<https://cutt.ly/7Ik53QE>), «Положення про Екзаменаційні комісії у НУБіП України (оновлене)» (<https://cutt.ly/oIk54MN>), «Положення про екзамени та заліки у здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії у НУБіП України» (<https://nubip.edu.ua/node/90928/4>), «Тимчасовий порядок дистанційної роботи Екзаменаційних комісій у НУБіП України у 2020-2021 н.р. в умовах адаптивного карантину»; «Тимчасовий порядок проведення зимової екзаменаційної сесії 2020-2021 навчального року в НУБіП України в умовах адаптивного карантину»; «Тимчасовий порядок дистанційної роботи Екзаменаційних комісій у НУБіП України у 2019-2020 н.р. в умовах карантину» на ін. документи, які, зокрема, спираються на реалізацію контролю освітнього процесу за кредитно-модульною системою. Контрольні заходи включають поточний, модульний та підсумковий контроль: форми поточного і модульного контролю визначають кафедри, а підсумковий – у формі заліку, диференційованого заліку, екзамену, які регламентовані відповідними положеннями і визначають рівень сформованості професійних і загальних компетентностей до запланованих результатів навчання. В робочих програмах навчальних дисциплін наведено інформацію щодо методів навчання, форм контролю та розподілу балів, які можуть отримати здобувачі. Дана інформація також міститься в електронних навчальних курсах на платформі E-LEARN (<https://elearn.nubip.edu.ua/>). Ознайомившись з документами та спілкування зі здобувачами третього рівня вищої освіти та викладачами, експертна група пересвідчилась в наявності контрольних заходів та критеріїв оцінювання і в тому, що їх форми є чіткими, зрозумілими, а також дозволяють встановити досягнення здобувачами освіти (аспірантами) результатів навчання. Інформація про форми контрольних заходів та критерії оцінювання з кожної дисципліни міститься у робочих програмах дисциплін, що є доступними для здобувачів третього рівня вищої освіти. Результати опитувань здобувачів (подані через систему НА) третього рівня вищої освіти демонструють, що більшість здобувачів вважають форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів наукового ступеня чіткими, зрозумілими та такими, що дають можливість досягнення здобувачем вищої освіти ПРН; інформація щодо порядку та критеріїв оцінювання в межах окремих ОК є своєчасною і зрозумілою. Особливості ОНП «Економіка підприємств та галузей національного господарства» врахована в формуванні контрольних заходів, які мають донести до ЗВО мультидисциплінарність та практично орієнтованість компетенцій (зокрема, стосовно дослідження агропродовольчих ринків). Це було відзначено під час зустрічі з роботодавцями, які високо оцінили практичну спрямованість ОП.

2. Форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти (за наявності).

На момент проведення акредитаційної експертизи Стандарт вищої освіти для третього (освітньо-наукового) рівня за спеціальністю 051 «Економіка» відсутній. Система оцінювання знань за дисциплінами здобувачів за ОНП «Економіка підприємств та галузей національного господарства» в НУБіП України визначені освітньо-науковою програмою (https://nubip.edu.ua/sites/default/files/u191/onp_051ekonomika_2021_.pdf). Атестація здобувачів третього рівня вищої освіти освітнього рівня «доктор філософії» здійснюється у формі атестаційних іспитів і заліків (програми розміщені у вільному доступі, <https://nubip.edu.ua/node/1432/12>, <https://nubip.edu.ua/node/1600/14>) та представлення та публічного захисту кваліфікаційної роботи (дисертації, з урахуванням всіх вимог щодо оформлення та проведення публічного захисту). ЗВО має досвід по проведенню захисту за процедурою «доктор філософії» (Ірина Чебан у січні ц.р. отримала диплом доктора філософії саме в межах досліджень з національної економіки, відповідно до специфіки ЗВО). Атестації передуює щорічна атестація аспіранта за результатами виконання індивідуального плану у вигляді його звітування на засіданнях кафедри та вченої ради факультету. Документами, що підтверджують проміжну атестацію аспіранта, є річний звіт, друкований варіант розділів дисертації, копії публікацій, довідка про складання іспитів і диференційованих заліків, витяг із протоколу засідання кафедри або вченої ради тощо. В ЗВО діє Положення про порядок звітування аспірантів/здобувачів про виконання індивідуального плану наукової роботи (2019) (<http://surl.li/batpj>). Співбесіда зі здобувачами освіти продемонструвала обізнаність аспірантів щодо правил і процедур та наявність практичного досвіду проходження атестації, необхідні документи були надані ЕГ за додатковим запитом.

3. Визначено чіткі і зрозумілі правила проведення контрольних заходів, що є доступними для усіх учасників освітнього процесу, забезпечують об'єктивність екзаменаторів, зокрема включають процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, визначають порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження, та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Процедура проведення контрольних заходів регулюється наступними документами: «Положення про організацію освітнього процесу», (<https://cutt.ly/eIltG9l>), «Положення про екзамени та заліки у здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії у НУБіП України» (<https://nubip.edu.ua/node/90928/4>), робочими навчальними програмами дисциплін, що розміщені у вільному доступі. Серед форм проведення контрольних заходів визначають контрольні та модульні роботи, заліки та екзамени, а також виступи на семінарах, виконання лабораторних і практичних робіт, оцінювання якості індивідуальних завдань та самостійної роботи (як зазначено у ОНП «Економіка підприємств та галузей національного господарства», хоча лабораторних занять у НП не передбачено. Викликає сумнів і доцільність окремих видів проміжного контролю на третьому рівні ВО). Серед дисциплін є ті, що мають розроблений комп'ютерний тестовий контроль, що повністю забезпечує зручність та об'єктивність під час оцінювання. Процедура врегулювання конфлікту інтересів та порядок оскарження результатів контрольних заходів визначені нормативними документами закладу вищої освіти («Про запобігання та врегулювання конфлікту інтересів в НУБіП України» від 02.06.2020 р. № 418), зокрема, і стосовно протидії конфліктам на гендерній основі (<https://cutt.ly/QIltAzc>), де детально описані дії під час оскарження результатів. Об'єктивність екзаменаторів та уникнення конфлікту інтересів в НУБіП України забезпечується шляхом залучення до процедур складання екзаменів та заліків [двох науково-педагогічних працівників (один – лектор, другого призначає завідувач кафедри, ним може бути викладач, який проводив практичні заняття) відповідно до розкладу]. Інформація щодо дати та часу проведення екзаменів відображається в затвердженому розкладі, який доступний на веб-сайті ЗВО (<https://cutt.ly/rIltC3P>; <https://nubip.edu.ua/node/23920>). Результати опитувань здобувачів (подані через систему НА) третього рівня вищої освіти демонструють, що більшість здобувачів вважають правила проведення контрольних заходів чіткими та зрозумілими. Під час спілкування зі здобувачами вищої освіти та ознайомленню з результатами опитування підтверджено, що об'єктивність екзаменаторів забезпечується формами та методами контролю та ознайомленню здобувачів з результатами контролю. Також здобувачі та НПП під час зустрічей повідомили про однакові підходи щодо проведення підсумкового контролю як у вигляді заліку так і екзамену. Чіткої відмінності між цими контрольними заходами не має і у відповідних нормативних документах: «Положення про екзамени та заліки у здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії у НУБіП України» (<https://nubip.edu.ua/node/90928/4>). В ЗВО є Уповноважена особа з питань запобігання та виявлення корупції та Скринька довіри (<https://nubip.edu.ua/node/90928/18>). Конфліктних ситуацій в рамках реалізації даної ОП не виникало, тому експертна група не може пересвідчитись у дієвості та функціонуванні даних положень щодо врегулювання конфліктів.

4. У закладі вищої освіти визначено чіткі та зрозумілі політика, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності, що послідовно дотримуються всіма учасниками освітнього процесу під час реалізації освітньої програми. Заклад вищої освіти популяризує академічну доброчесність (насамперед через імплементацію цієї політики у внутрішню культуру якості) та використовує відповідні технологічні рішення як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності.

Основними нормативними документами, що регламентують політику, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності в НУБіП України є: □ Положення про академічну доброчесність у НУБіП України (<https://cutt.ly/rIlyM6n>) - Положення про організацію освітнього процесу підготовки доктора філософії (PhD) в НУБіП України, п.3.11 (<https://cutt.ly/JjIshwb>) - Положення про екзамени та заліки у здобувачів вищої освіти ступеня доктор філософії в НУБіП України (<https://cutt.ly/HjIspxf>) - Антикорупційна програма НУБіП України (<https://bit.ly/35CK7NV>), - Положення про порядок перевірки наукових, навчально-методичних, дисертаційних, магістерських, бакалаврських та інших робіт на наявність плагіату в НУБіП України (оновлене) (<https://cutt.ly/oIlucnN>). ВЗВОдіє Комісія з питань етики та академічної доброчесності (<https://nubip.edu.ua/node/50083>) [як колегіальний експертно-консультативний орган, метою якого є сприяння дотриманню етичних принципів і стандартів, фундаментальних принципів академічної доброчесності та розв'язанню етичних конфліктів між членами університетської спільноти]. В Положенні про академічну доброчесність у НУБіП України (<https://cutt.ly/rIlyM6n>) визначено поняття академічної доброчесності, відповідальність за академічний плагіат і організацію роботи з його виявлення. Щодо критеріїв оцінювання ОК, то вони є прописаними у робочих програмах дисциплін та є чіткими та зрозумілими для здобувачів. Також було зазначено, що перевірка на плагіат кваліфікаційних робіт здобувачів наукового ступеня «доктор філософії» проводиться за допомогою спеціалізованих програмно-технічних систем StrikePlagiarism та Unicheck компанії ТОВ «Антиплагіат» в декілька етапів (завантаження електронного варіанту роботи; перевірки роботи і формування звіту подібності; передача звіту для аналізу та прийняття рішення). В НУБіП України систематично проводяться заходи щодо популяризації дотримання академічної доброчесності (<https://nubip.edu.ua/node/86492/3>; <https://nubip.edu.ua/node/93006>; <https://nubip.edu.ua/node/65848>; <https://nubip.edu.ua/node/91326> та ін). Результати опитувань здобувачів третього рівня вищої освіти (подані через систему НА) демонструють, що політика, стандарти та процедури дотримання академічної доброчесності в НУБіПУ є чіткими та зрозумілими. За даними ЗВО, прикладів порушення академічної доброчесності на даній ОНП не було.

Загальний аналіз щодо Критерію 5:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 5.

Контрольні заходи та критерії оцінювання є чіткими, зрозумілими та дозволяють встановити досягнення здобувачами третього рівня вищої освіти результатів навчання, здобувачі мають змогу ознайомитись з цими критеріями до початку курсу та з робочих програм дисциплін. У закладі вищої освіти розроблена політика та процедура щодо дотримання академічної доброчесності, а також наявні технологічні можливості перевірки наукових робіт на плагіат. Також необхідно відмітити наявність опитування, що враховує думку здобувачів третього рівня вищої освіти щодо форм та проведення контрольних заходів. В процесі он-лайн зустрічей НПП та керівництвом закладу була підтверджена позиція щодо врахування результатів анкетування і опитування у вдосконаленні ОП. Це процедура відбувається двічі на рік, що дає підстави стверджувати про високий рівень адаптивності ОП до сучасних науково-методичних вимог та очікувань ЗВО.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 5.

Академічна доброчесність та впроваджені форми контролю засвоєння освітніх компетентностей практично не мають слабких сторін. Зауважимо, що відсутність прикладів оскарження результатів не дає можливість експертній групі оцінити дієвість наявних в ЗВО положень. В робочих програмах дисциплін, нормативних положеннях ЗВО критерії оцінювання прописані узагальнено, відсутня чітка відмінність між окремими видами контрольних заходів (заліки чи екзамени), а також система накопичення за окремі види виконаної роботи. Зазначені у ОНП окремі види проміжного контролю для освітніх дисциплін при навчанні за третім рівнем ВО є недоцільними. Рекомендації: конкретизувати критерії оцінювання для обов'язкових та вибіркових дисциплін в РНПД для чіткого та прозорого розуміння системи накопичення балів за кожним окремим видом виконуваної роботи; чіткіше показати відмінність окремих видів підсумкового контролю, застосовувати менш формалізовані, направлені на пошук і дослідження форми проміжного контролю.

Рівень відповідності Критерію 5.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 5.

Освітня програма в достатній мірі відповідає якісним характеристикам за підкритеріями 5.2 та 5.4 і має певну узгодженість за підкритеріями 5.1 та 5.3: наявність чітких процедур та механізмів забезпечення і дотримання академічної доброчесності, а також процедур реагування на її порушення; популяризація ЗВО академічної доброчесності; правила проведення контрольних заходів є прозорими та доступними для всіх учасників освітнього процесу. ОНП та освітня і наукова діяльність за цією програмою загалом відповідають Критерію 5 з недоліками, що не є суттєвими. До таких недоліків експертна група віднесла: ЗВО відсутність конкретних критеріїв оцінювання набуття освітніх компетенцій та відмінності між окремими видами контрольних заходів, зокрема, заліків та екзаменів, і, відповідно, відсутність чіткості в системі накопичення балів за окремі види виконаної роботи; недоцільність окремих видів проміжного контролю для освітніх дисциплін при навчанні за третім рівнем. Недоліки можуть бути усунені найближчим часом.

Критерій 6. Людські ресурси:

1. Академічна та/або професійна кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації освітньої програми, забезпечує досягнення визначених відповідною програмою цілей та програмних результатів навчання.

Освітній процес за ОНП «Економіка підприємств та галузей національного господарства» забезпечують висококваліфіковані науково-педагогічні працівники. До складу проєктної групи ОНП входить 6 осіб: гарант – Байдала В.В., члени групи забезпечення – Бутенко В.М., Діброва А.Д., Єрмаков О.Ю., Талавири М.П. (доктори економічних наук, професори, що працюють на кафедрах економіки і економічної теорії Економічного факультету НУБіПУ, в т.ч. декан факультету). При проєктуванні ОП у 2021 році до її складу включено здобувачку Чміль А.С. Детальний аналіз зведеної інформації про викладачів ОНП ВСО, аналіз сторінок в Google Scholar, міжнародних наукометричних баз даних і пошукових системах Scopus та WoS, свідчить про відповідність їх напрямів наукових досліджень дисциплінам, що викладаються і тематиці дисертаційних робіт здобувачів. Переважна частина НПП, які залучені до реалізації ОНП, мають більше 7 пунктів відповідності виконання Ліцензійних умов, а викладачі ОК

фахової підготовки від 9 до 11 пунктів. НПП, які залучені до реалізації ОНП, постійно проходять підвищення кваліфікації на базі різних ЗВО, беруть участь у тренінгах, семінарах, є членами редакційної колегії наукових фахових видань, зокрема: Додонова В.І; Амеліна С.М.; Савчук В.К.; Байдала В.В. ; Єрмаков О.Ю.. НПП приймають участь у міжнародних програмах мобільності, науково-дослідних проєктах, опубліковували наукові праці у міжнародних виданнях – дану інформацію підтверджено отриманими за додатковим запитом ЕГ документами. Наукові керівники є відомими та авторитетними вченими, мають досвід практичної роботи, публікації у журналах, які входять до наукометричних баз Scopus, WoS, беруть участь у виконанні НДР (у т.ч. міжнародних проєктах), є членами спеціалізованої вченої ради для проведення захистів дисертацій Д 26.004.01 за спеціальностями 08.00.03, 08.00.04 та 08.00.09 («<https://nubip.edu.ua/node/35170>»), та Д 26.004.20 за спеціальністю 08.00.06 («<https://nubip.edu.ua/node/41306>»). В процесі акредитації ЕГ отримано підтвердження кореляції наукової діяльності здобувачів вищої освіти ОНП з напрямками досліджень їх наукових керівників. Інформація в ВСО відповідає дійсності. За додатковим запитом ЕГ було надано докладну інформацію про здобутки викладачів. В процесі інтерв'ювання здобувачі підтвердили, що викладачі є висококваліфікованими. Разом з тим здобувачі зазначили, що заняття з ОК2 Іноземна мова за професійним спрямуванням проводились Дьоміною Вікторією Володимирівною (інформація про даного викладача відсутня у звіті СО і на сайті кафедри іноземної філології і перекладу НУБіПУ – <https://nubip.edu.ua/node/6245>). Серед розробників ОК2 зазначено ст. викладача Рудницьку Н.А. Академічна та/або професійна кваліфікація НПП, залучених до реалізації ОНП, забезпечує досягнення визначених ОНП цілей та програмних результатів навчання.

2. Процедури конкурсного добору викладачів є прозорими і дозволяють забезпечити необхідний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації освітньої програми.

Процедура конкурсного добору науково-педагогічних працівників ОНП регламентується Порядком проведення конкурсу на заміщення посад науково-педагогічних працівників НУБіП України (<http://surl.li/barvb> - редакція 2014 р.) у відповідності до Положення про забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти в НУБіП України (<http://surl.li/baruw> - редакція 2016 р.), які є діючими хоч і частково містять неактуальну інформацію – наприклад посилання на Програму розвитку Університету на 2015-2020 роки. Оголошення про проведення конкурсу на заміщення вакантних посад розміщується на головній сторінці офіційного сайту ЗВО в розділі «Новини» (<http://surl.li/barxu>), а також у відповідній рубриці на сайті відділу кадрів (<http://surl.li/barxx>). Вимоги до осіб, які обираються на посади, відповідають вимогам Закону України «Про вищу освіту» і Кодексу законів про працю в Україні. Під час спілкування із секретарем кадрової комісії (Станкевич О.Б.) підтверджено інформацію, що процедури конкурсного добору викладачів є прозорими, добір викладачів для реалізації цілей і завдань ОНП відбувається з урахуванням рівня професіоналізму викладачів, інформування НПП про проведення конкурсу відбувається своєчасно. При заключенні/продовженні контракту враховується наукова діяльність, публікаційна активність НПП. Крім того, претенденти на посади повинні мати достатній рівень рейтингу, відповідно до Положенням про рейтингову систему (<http://surl.li/barwe> - редакція 2017 р.) Для оцінювання професіоналізму науково-педагогічних працівників проводиться опитування серед здобувачів вищої освіти. ЕГ за додатковим запитом ознайомила з результатами даного опитування, 100 % здобувачів задоволені рівнем професіоналізму викладачів навчальних дисциплін. Прийняття на роботу науково-педагогічних працівників оформлюється контрактами (як повідомлено ЕГ під час зустрічей у ході проведення експертизи, вирішальним критерієм виступає рейтинг працівника за попередні роки). Науково-педагогічні працівники на зустрічі підтвердили інформацію, що в університеті дотримуються вимог щодо проведення конкурсного відбору, процедури конкурсного відбору є прозорими та об'єктивними.

3. Заклад вищої освіти залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу.

НУБіПУ постійно залучає роботодавців до: обговорення та вдосконалення ОНП, навчальних планів, рецензування ОП; участі у семінарах, науково-практичних конференціях, круглих столах та ін. У ЗВО діє Рада роботодавців, сформовані і відповідні Ради і у розрізі факультетів, в т.ч. Економічного факультету (<https://nubip.edu.ua/node/79064>). ЕГ була ознайоmlена з відповідною інформацією, яка висвітлена на сайті ЗВО і факультету (підтверджено зазначеними у звіті про СО посиланнями). При інтерв'юванні зі стейкхолдерами, підтверджено, що НУБіПУ залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу. Дідух М.М., Громадська Спілка «Всеукраїнський аграрний форум», зазначила про тісний зв'язок з гарантом даної ОНП, свою активну участь у різних заходах – конференціях, обміну інформацією. Корінець Р.Я., Всеукраїнська громадська організація «Національна асоціація сільськогосподарських дорадчих служб України», повідомив про спільну роботу з ЕФ більше 20 років і, зокрема, у рамках ОНП «Економіка підприємств та галузей національного господарства» щодо створення навчальної платформи для фінансових дорадників. Назарова Г.В. д.е.н., професор, ХНЕУ ім. С. Кузнеця, голова НМК з Економіки проінформувала про широке залучення представників реального сектору економіки України до обговорення різних аспектів підготовки майбутніх фахівців з Економіки під час чергового засідання НМК у НУБіП України. Перехожук Олександр, Dr, ІАМО відмітив залучення аспірантів до організації літньої агро школи і констатував про високий рівень підготовки здобувачів із НУБіПУ. За результатами відео зустрічей з роботодавцями, встановлено, що налагоджена тісна співпраця з питань організації та реалізації освітнього процесу.

4. Заклад вищої освіти залучає до аудиторних занять професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців.

Згідно звіту СО, інформації із сайту НУБіПУ, ЗВО залучає до аудиторних занять зовнішніх професіоналів-практиків, експертів галузі, роботодавців. Під час відео зустрічі випускниця ОНП Чміль А.С. зазначила про регулярну практику проведення відкритих лекцій на економічному факультеті, але не змогла конкретизувати дану інформацію. На зустрічі із роботодавцями також не було наведено конкретних прикладів їх залучення до проведення аудиторних занять. Лише Олександр Перехожук, Dr, ІАМО (Німеччина), зазначив про цикл лекцій в рамках агро школи Німецько-українського агрополітичного діалогу АПД. В ході зустрічей з здобувачами вищої освіти та роботодавцями, ЕГ було з'ясовано, що професіонали-практики, експерти галузі, представники роботодавців залучаються до аудиторних занять, але достатніх фактів підтвердження регулярності таких практик ЕГ не одержано.

5. Заклад вищої освіти сприяє професійному розвитку викладачів через власні програми або у співпраці з іншими організаціями.

НУБіПУ сприяє професійному розвитку НПП. Наявне відповідне нормативне забезпечення – Положення про професійний розвиток науково-педагогічних працівників НУБіПУ (<http://surl.li/baqyp>); організоване функціонування ННІ неперервної освіти та туризму (<https://nubip.edu.ua/structure/nni-nt>), що реалізує професійні програми підвищення кваліфікації, стажування, здійснює спеціалізоване вдосконалення вищої освіти та професійної підготовки фахівців у межах здобутого раніше ними освітньо-кваліфікаційного рівня та практичного досвіду з метою поглиблення, розширення і оновлення їх професійних знань, умінь, інших компетентностей, розвиток особистості впродовж життя; у 2017 році розроблено і запроваджено Рейтингову системи оцінки діяльності НПП та структурних підрозділів (https://nubip.edu.ua/sites/default/files/u34/pologennya_o.pdf) та інші напрями професійного розвитку викладачів. Щодо НПП та наукових керівників, що забезпечують освітню та наукову діяльність за ОНП «Економіка підприємств та галузей національного господарства» підтверджено різні напрями підвищення професійної майстерності, на додатковий запит ЕГ було надано копії відповідних документів. Наприклад, у гарантії ОНП В.В. Байдали задокументовано: стажування – Варшавський університет наук про життя (м. Варшава, Польща) з 01.06.2019 р. по 30.06.2019 р. за програмою UNESCO (наказ № 212в від 18.05.2019 р.); підвищення кваліфікації - «Розширення можливостей наукового пошуку та популяризації власних досліджень за допомогою платформи Web of Science» (2.10.2017р.–5.10.2017р., НУБіП України); «Використання хмарних сервісів Microsoft у навчальній діяльності» (14.05.2018р.–25.05.2018р., НУБіП України); «Інноваційна спрямованість педагогічної діяльності» (8.10.2018р.–26.10.2018р., НУБіП України); підвищення кваліфікації деканів факультетів, директорів ННІ, заступників, керівників навчально-методичних відділів, гарантів освітніх програм (5-9квітня 2021р., НУБіП України). міжнародне стажування «Multidisciplinary Approaches in Education and Research» (17.05.2021-19.06.2021р., Латвійський університет наук про життя та технологій, онлайн); міжнародне стажування «Актуальні вимоги до підготовки та публікації наукових праць з аграрної політики та економіки (22.02.2021–2.03.2021р., Німецько-український агрополітичний діалог АПД, Лейбніц – інститут аграрного розвитку в країнах з перехідною економікою ІАМО. Надано уточнюючу інформацію і про інших викладачів.

6. Заклад вищої освіти стимулює розвиток викладацької майстерності.

Стимулювання розвитку викладацької майстерності передбачено Статутом НУБіПУ (https://nubip.edu.ua/sites/default/files/u18/statut_nubip_ukrayini.pdf - редакція 2018 р.) – Університет має право визначати форми організації і стимулювання праці для забезпечення максимального використання інтелектуального потенціалу науково-педагогічних, наукових та всіх інших категорій працівників, студентів, аспірантів і докторантів. ЗВО здійснює нематеріальні та матеріальні заохочення НПП. У НУБіПУ розроблено і діє ряд положень (<https://nubip.edu.ua/node/13300>): - Положення про надання щорічної грошової винагороди педагогічним працівникам університету; - Положення про преміювання працівників університету; - Положення про оплату праці співробітників університету; - Положення про звання «Почесний працівник кафедри НУБіП України»; - Положення про почесні звання в університеті; - Положення про присвоєння почесного звання "Заслужений науковий працівник НУБіП України"; - Положення про присвоєння почесного звання "Заслужений науково-педагогічний (педагогічний) працівник НУБіП України"; - Положення про присвоєння почесного звання "Заслужений працівник НУБіП України"; - Положення про присвоєння почесного звання "Заслужений професор НУБіП України". У ЗВО діє рейтингова система оцінювання викладачів, яка передбачає окремі рівні надбавки до окладу (максимум – 100%) залежно від рейтингу НПП. Ректор НУБіПУ (Ніколаєнко С.М.) та декани економічного факультету (Діброва А.Д.) факультету землевпорядкування (Євсюков Т.О.) під час зустрічі пояснили чинну систему заохочення, фінансового стимулювання. Фінансове стимулювання передбачене за: отримання наукового ступеня та вченого звання, публікація статей у виданнях, які індексуються базами даних в Scopus та Web of Science (більше 3-х зазначили під час відео зустрічей НПП); своєчасний захист аспіранта; підвищений оклад (коефіцієнт від 1,3 до 2,0) та ін. У ЗВО застосовується преміювання НПП з нагоди професійних свят; організацій науково-практичних конференцій, завершення акредитації них експертиз та ін. Нематеріальне заохочення передбачає: Почесні грамоти Університету, присвоєння звань Університету, відзначення на засіданнях вчених рад факультетів, інститутів і ЗВО. У співбесіді з НПП було підтверджено реальність дій щодо стимулювання розвитку викладацької майстерності.

Загальний аналіз щодо Критерію 6:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 6.

Освітній процес за ОНП забезпечують висококваліфіковані науково-педагогічні працівники. Наукові керівники аспірантів приймають участь у міжнародних програмах підвищення кваліфікації, науково-дослідних проєктах, публікувати наукові праці у міжнародних виданнях. Процедури конкурсного відбору є прозорими, об'єктивними. НУБіПУ постійно залучає роботодавців та представників наукової спільноти до організації та реалізації освітнього процесу за ОНП, комунікація відбувається за різними напрямками. ЗВО сприяє професійному розвитку викладачів через власні програми або у співпраці з іншими організаціями. ЗВО здійснює нематеріальні та матеріальні заохочення НПП. У ЗВО діє рейтингова система оцінювання НПП та структурних підрозділів.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 6.

Слабкі сторони 1. У НУБіПУ залучення до аудиторних занять зовнішні професіоналів-практиків, експертів галузі, роботодавців за ОНП «Економіка підприємств та галузей національного господарства» не підтверджено ЕГ. Рекомендації: активізувати практику залучення професіоналів-практиків, експертів галузі, роботодавців до проведення аудиторних занять, особливо за ОК фахової підготовки. 2. До проведення занять залучається НПП, які не мають наукового ступеня. Рекомендації: Викладання за третім рівнем вищої освіти (доктор філософії) повинне забезпечуватись НПП із відповідними науковими ступенями, вченими званнями. 3. Окремі нормативні документи ЗВО діють у редакціях старше 5 років (наприклад, Порядок проведення конкурсу на заміщення посад науково-педагогічних працівників НУБіП України (редакція 2014 р.), Положення про забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти в НУБіП України (редакція 2016 р.) містять застарілу інформацію). Рекомендації: оновити редакції, або розробити нові нормативні документи, що регламентують провадження освітньої та наукової діяльності ЗВО.

Рівень відповідності Критерію 6.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 6.

ОП має значний рівень узгодженості із якісними характеристиками за підкритеріями 6.2, 6.3, 6.5 та 6.6 і певну узгодженість за підкритеріями 6.1 та 6.4: академічна та/або професійна кваліфікація НПП, задіяних до реалізації освітньої програми, забезпечує досягнення визначених відповідною програмою цілей та ПРН; процедури конкурсного добору викладачів є прозорими; ЗВО частково залучає до освітнього процесу професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців; ЗВО сприяє професійному розвитку НПП та наукових керівників, стимулює розвиток викладацької майстерності. ОП та освітня і наукова діяльність за цією програмою відповідають Критерію 6 з недоліками, що не є суттєвими: у НУБіПУ залучення до аудиторних занять зовнішніх професіоналів-практиків, експертів галузі, роботодавців за ОНП не підтверджено ЕГ; до проведення занять залучається НПП, які не мають наукового ступеня; потребують оновлення окремі нормативні документи. Недоліки можуть бути усунені найближчим часом.

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси:

1. Фінансові та матеріально-технічні ресурси (бібліотека, інша інфраструктура, обладнання тощо), а також навчально-методичне забезпечення освітньої програми забезпечують досягнення визначених освітньою програмою цілей та програмних результатів навчання.

Огляд МТБ ЕГ на онлайн-зустрічах, ознайомлення із відео-оглядом МТБ НУБіПУ та місць позааудиторної активності аспірантів, представленого на веб-сайті ЗВО (<https://cutt.ly/nUTNc2K>; <https://cutt.ly/fUTNnlv>; <https://cutt.ly/YUTNmPu>; <https://cutt.ly/gUTNEfO>; <https://cutt.ly/zUTNR2p>; <https://cutt.ly/qUTNXN9>; <https://cutt.ly/yUTNNY9>) засвідчують високий рівень фінансового, матеріально-технічного, а також навчально-методичного забезпечення ОНП, що дозволяє забезпечити досягнення визначених ОП цілей та ПРН. Ректор на зустрічі з ЕГ зазначив, що загальний бюджет ЗВО складає 1,7 млрд.грн, з них 750 млн грн. дохід ЗВО. До структури НУБіПУ (<https://cutt.ly/nUTN5Nx>) входить 3 ННІ, 13 факультетів, кафедра військової підготовки, Південний філіал, 15 регіональних НЗ, 4 відділи, 5 дослідних станцій та навчально-дослідних господарств, ННЦ виховної роботи і соціального розвитку (<https://cutt.ly/yUTMqoq>), 8 НДІ та ін. підрозділи. За даними ВСО, МТБ ЗВО складається з 17 навчальних корпусів, 14 гуртожитків, спортивного комплексу. Наукова бібліотека ЗВО (<https://cutt.ly/BUTMeuv>) має 5 відділів та 5 філіалів, зокрема на Економічному факультеті (<https://nubip.edu.ua/node/1485>), де навчаються здобувачі даної ОП. Загальний фонд філії, що знаходиться на економічному факультеті нараховує понад 58000 документів. В НУБіПУ функціонує електронна бібліотека eNULESIR (<https://cutt.ly/HUTMrVF>), доступна з локальної

мережі ЗВО, та цифрова бібліотека DGlibrary (<https://cutt.ly/UUTMyjN>). Всі учасники освітнього процесу можуть скористатися послугами Служби інформаційного моніторингу (<https://cutt.ly/ZUTMuN9>) та Сервісу «Електронна доставка документів» (<https://cutt.ly/gUTMoU9>). Здобувачі мають доступ до наукометричних баз даних SCOPUS, WoS та Science Direct, а також до 30.11.2021 мали доступ до EBSCOPUBLISHING (планується подальша передплата в 2022р.) та з 20.09 до 15.12.2021 тестовий доступ до електронних ресурсів видавництва Bentham Science. Аудиторії оснащені мультимедійним забезпеченням та необхідними засобами для дистанційного проведення занять. На економічному факультеті функціонує Навчально-наукова лабораторія «AGMEMOD» (<https://nubip.edu.ua/node/12373/15>) (проект APD) та ТОПАЗ, створена за рахунок проекту ERASMUS + (<https://cutt.ly/3UTMapF>; <https://cutt.ly/sUTMsSc>). На веб-сайті ЗВО розміщено РНП основних дисциплін ОП (<https://cutt.ly/cUTMfvC>), навчально-методичне забезпечення (<https://elearn.nubip.edu.ua>). В ЗВО функціонує платформа E-LEARN. В ЗВО є інформаційний центр, оздоровчий центр (<https://cutt.ly/3ge1e38>), студентський спортивно-оздоровчий табір (<https://cutt.ly/tUTMgGy>), відділ соціальної роботи (<https://cutt.ly/wUTMji1>), їдальня (зокрема і на даному факультеті). Під час зустрічей ЕГ, а також на основі результатів опитування здобувачів (<https://cutt.ly/KUTMIWx> і поданих через систему НА) з'ясовано, що всі учасники освітнього процесу вважають матеріально-технічне забезпечення достатнім для досягнення визначених ОНП цілей та ПРН.

2. Заклад вищої освіти забезпечує безоплатний доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, необхідних для навчання, викладацької та/або наукової діяльності в межах освітньої програми.

Під час акредитаційної експертизи, ЕГ підтвердила, що Національний університет біоресурсів і природокористування України забезпечує безоплатний та вільний доступ викладачів і здобувачів до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, необхідних для навчання, викладацької та/або наукової діяльності в межах ОНП. На території ЗВО є вільний доступ до мережі Wi-Fi. Здобувачі мають доступ до наукометричних баз даних SCOPUS, Web of Science, Science Direct та ін. Здобувачі мають можливість безкоштовно та безперешкодно користуватися навчальними аудиторіями, навчально-науковими лабораторіями та іншою інфраструктурою. Вільним є доступ усіх учасників освітнього процесу до ресурсів Навчально-інформаційного порталу НУБіП України, платформи E-LEARN, бібліотеки, зокрема і цифрової, і електронної. Під час зустрічей ЕГ з керівництвом НУБіПУ, здобувачами та представниками органів студентського самоврядування, працівниками структурних підрозділів, а також на основі результатів опитувань здобувачів (<https://nubip.edu.ua/node/91599> та поданих через систему НА) підтверджено, що здобувачі мають безоплатний доступ до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, необхідних для навчання, викладацької та/або наукової діяльності в межах даної освітньої програми.

3. Освітнє середовище є безпечним для життя та здоров'я здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою, та дозволяє задовольнити їхні потреби та інтереси.

Огляд матеріально-технічної бази НУБіП України, а також проведені фокус-групи дозволяють ЕГ стверджувати, що освітнє середовище в НУБіП України є безпечним для життя та здоров'я здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою, та дозволяє задовольнити їхні потреби та інтереси. В приміщеннях НУБіП України працює пропускна система, що виключає доступ до приміщень сторонніх осіб. В приміщеннях НУБіП України розміщені дезінфікуючі засоби, контейнери для використаних засобів індивідуального захисту та дотримуються маскового режиму. На кожному поверсі розміщено плани евакуації, є протипожежне обладнання, в аудиторіях наявні інструкції протипожежної безпеки, періодично проводяться інструктажі та заходи із забезпечення протипожежної безпеки і цивільної оборони (<https://nubip.edu.ua/node/69757>, <https://nubip.edu.ua/node/68729>). На офіційному веб-сайті ЗВО розміщений рекомендований алгоритм дій у разі виявлення ознак гострого респіраторного захворювання (<https://nubip.edu.ua/structure/ef>). За словами представника студентського самоврядування, Держпотребслужба проводила моніторинг безпечності середовища в ЗВО і заклад отримав найвищу оцінку. В структурі ЗВО є центр соціально-психологічної служби (<https://nubip.edu.ua/node/63099>), Навчально-науковий центр виховної роботи і соціального розвитку (<https://nubip.edu.ua/node/47818>), відділ з соціальної роботи (<https://nubip.edu.ua/node/12433>), оздоровчий центр (<https://nubip.edu.ua/node/83756>), центр охорони громадського порядку (<https://nubip.edu.ua/node/1951>), спортивно-оздоровчий табір «Академічний» (<https://nubip.edu.ua/node/92408>). Результати опитувань здобувачів (подані через систему НА) третього рівня вищої освіти демонструють думку здобувачів, що освітнє середовище НУБіП України є безпечним для життя і здоров'я та дає можливість задовольнити потреби здобувачів.

4. Заклад вищої освіти забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою.

Освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів вищої освіти третього (освітньо-наукового) рівня ОНП «Економіка підприємств та галузей національного господарства» реалізують відповідні структурні підрозділи університету, зокрема: деканат, відділ аспірантури (<https://nubip.edu.ua/node/90928>), відділ докторантури та атестації наукових кадрів (<https://nubip.edu.ua/node/1333>), навчальний відділ (<https://nubip.edu.ua/node/23312>), навчально-методичний відділ (<https://nubip.edu.ua/node/6854>), відділ регіонального розвитку, дистанційної освіти та заочного навчання

(<https://nubip.edu.ua/node/6829>), відділ з працевлаштування випускників та видачі документів про вищу освіту (<https://nubip.edu.ua/node/6882>), наукова бібліотека (<https://cutt.ly/dUYiKfD>), Рада аспірантів НУБіПУ (<https://cutt.ly/jUYiL1q>), профспілкова організація студентів і аспірантів, яка входить до Профспілки працівників агропромислового комплексу України (<https://cutt.ly/fUYiXhi>) та ін.. До надання підтримки залучені керівництво ЗВО (<https://cutt.ly/tUYiCoO>), а також адміністрація економічного факультету (<https://cutt.ly/cUYiBjF>) та кафедра економіки (<https://cutt.ly/kUYiNox>). Основна інформація щодо здійснення підготовки здобувачів за даною ОНП на економічному факультеті розміщена на сайті (<https://cutt.ly/gUYi1bF>). Інформаційну підтримку здобувачів здійснює Інформаційно-обчислювальний центр НУБіПУ (<https://cutt.ly/SUYioHY>). Основну інформацію та новини розміщують окрім оф. сайту ЗВО (<https://nubip.edu.ua>; <https://cutt.ly/VUYi9jQ>), ще і на сторінці кафедри економіки в Facebook (<https://cutt.ly/UUYi8UY>). На зустрічі ЕГ з працівниками структур. підрозділів було зазначено, що в НУБіП України діє так звана Школа першокурсника (<https://cutt.ly/GUYi7nW>), де відбувається знайомство з адміністрацією та представниками структур. підрозділів, а також доноситься основна інформація щодо навчання в ЗВО. У НУБіПУ є уповноважена особа з питань запобігання та виявлення корупції, яка здійснює контроль за порушенням антиком. законодавства (<https://cutt.ly/gUYi5Xk>). Функціонує Скринька довіри (<https://cutt.ly/hUYoqKE>). Соціальну підтримку, координацію з питань соціальної допомоги, поселення в гуртожиток на рівні економ. ф-ті здійснюють заступники з навчальної і виховної роботи. Консультації з наук. керівниками відбуваються на постійній основі, як очно, так і за допомогою онлайн-зустрічей, спілкування в Viber, Telegram, або через ел. пошту. За зустрічах ЕГ з науковими керівниками, здобувачами, НПП, представниками структурних підрозділів було підтверджено, що комунікація як з науковими керівниками, так і адміністрацією відбувається постійно: особисті консультації, чати в Viber-групах, через сторінку в Facebook, e-mail та ін.. За результатами опитувань здобувачів (подані через систему НА) третього рівня вищої освіти видно, що переважна більшість позитивно оцінює освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів вищої освіти в НУБіПУ.

5. Заклад вищої освіти створює достатні умови для реалізації права на освіту особами з особливими освітніми потребами, що навчаються за освітньою програмою.

Національний університет біоресурсів і природокористування України унормовує питання забезпечення достатніх умов для реалізації права на освіту особами з особливими освітніми потребами, що навчаються за освітньою програмою положеннями в таких нормативних документах: Положення про організацію освітнього процесу в НУБіП України (https://nubip.edu.ua/sites/default/files/u284/polozhennya_organizaciyu_osvitnogo_procesu.doc); Правила прийому для здобуття вищої освіти у НУБіП України (<https://nubip.edu.ua/node/30>). Документи враховують [постанову Кабінету Міністрів України від 10.08.2019 № 635 «Про затвердження Порядку організації інклюзивного навчання осіб з особливими освітніми проблемами в закладах вищої освіти»] (https://nubip.edu.ua/sites/default/files/u284/polozhennya_organizaciyu_osvitnogo_procesu.doc). Відповідно до пункту 4 «Інклюзивне навчання» Положення про організацію освітнього процесу в НУБіП України, [Для організації освітнього процесу здобувачів вищої освіти з особливими освітніми потребами в Університеті передбачено: створення інклюзивного освітнього середовища; забезпечення необхідними навчально-методичними матеріалами та інформаційно-комунікаційними технологіями для організації навчального процесу; застосування в освітньому процесі найбільш прийнятних для здобувачів вищої освіти з особливими освітніми потребами методів і способів спілкування, в тому числі української жестової мови, рельєфно-крапкового шрифту (шрифту Брайля) із залученням відповідних фахівців і науково-педагогічних працівників; забезпечення доступності інформації в різних форматах (шрифт Брайля, збільшений шрифт, електронний формат та інші)] (https://nubip.edu.ua/sites/default/files/u284/polozhennya_organizaciyu_osvitnogo_procesu.doc). За результатами аналізу відомостей самооцінювання та зустрічей ЕГ з фокус-групами з'ясовано, що на данній ОНП немає здобувачів з особливими потребами. Під час огляду матеріально-технічної бази та зустрічей з працівниками структурних підрозділів, відповідальних за матеріально-технічне забезпечення з'ясовано, що в навчальному корпусі №10, де знаходиться економічний факультет наявні пандуси та ліфти. Представники ЗВО зазначили, що [у разі подання документів на участь у конкурсному відборі особами з особливими освітніми потребами університет забезпечує відповідні умови для проходження ними вступних іспитів та співбесід].

6. Існує чітка і зрозуміла політика і процедури вирішення конфліктних ситуацій (зокрема пов'язаних з сексуальними домаганнями, дискримінацією та/або корупцією тощо), яка є доступною для усіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримується під час реалізації освітньої програми.

До основних нормативних документів, які забезпечують чіткі та зрозумілі політику і процедури вирішення конфліктних ситуацій (зокрема пов'язаних з сексуальними домаганнями, дискримінацією та/або корупцією тощо) в Національному університеті біоресурсів і природокористування України належать: Положення про попередження та протидію сексуальним домаганням і дискримінації у НУБіП України (https://nubip.edu.ua/sites/default/files/u279/polozhennya_pro_poperedzhennya_ta_protidiyu_seksualnim_domagannyam_i_diskriminaciyi_v_nubip_ukrayini.pdf); Етичний кодекс науково-педагогічного працівника (http://www.nubip.edu.ua/sites/default/files/E_Kodeks.pdf); Положення про академічну доброчесність в НУБіП України (https://nubip.edu.ua/sites/default/files/u284/polozhennya_akademichna_dobrochesnist_03.03.2018.docx); Наказ «Про запобігання та врегулювання конфлікту інтересів в НУБіП України» (https://nubip.edu.ua/sites/default/files/u142/nakaz_no_418_02.06.2020.pdf). Повідомити про будь-які конфліктні ситуації або прояви корупції усі учасники освітнього процесу можуть через Скриньку довіри (<https://nubip.edu.ua/node/85721>), уповноваженій особі з питань запобігання та виявлення корупції

(<https://nubip.edu.ua/node/18211>), засобами електронного зв'язку: шляхом направлення повідомлення на електронні адреси керівництва ЗВО (<https://nubip.edu.ua/contacts>) або адміністрації факультету (<https://nubip.edu.ua/node/12348>). Під час зустрічей ЕГ з керівництвом НУБіПУ, здобувачами та представниками органів студентського самоврядування, працівниками структурних підрозділів, а також на основі результатів опитувань здобувачів (<https://nubip.edu.ua/node/91599> та поданих через систему НА) підтверджено, що конфліктних ситуацій (зокрема пов'язаних із сексуальними домаганнями, дискримінацією та/або корупцією тощо) не було, учасники освітнього процесу поінформовані щодо політики та процедури вирішення таких ситуацій і вони є чіткими та зрозумілими для них.

Загальний аналіз щодо Критерію 7:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 7.

Фінансові та матеріально-технічні ресурси, а також навчально-методичне забезпечення ОП забезпечують досягнення визначених освітньою програмою цілей та програмних результатів навчання. ЗВО забезпечує безоплатний доступ усіх учасників освітнього процесу до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, необхідних для навчання, викладацької та/або наукової діяльності в межах ОП. Освітнє середовище є безпечним для життя та здоров'я здобувачів вищої освіти та дозволяє задовольнити їхні потреби та інтереси. ЗВО забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою. В ЗВО створені умови для реалізації права на освіту особами з особливими освітніми потребами. Політика та процедури вирішення конфліктних ситуацій є чіткими і зрозумілими, а також доступними для усіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримується ними під час реалізації освітньої програми.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 7.

Слабкі сторони 1. На офіційному веб-сайті ЗВО представлено робочі навчальні програми дисциплін основного блоку, по вибірковим дисциплінам представлено лише анотації. Рекомендації: оприлюднювати на офіційному веб-сайті НУБіПУ робочі навчальні програми вибіркових дисциплін. 2. В НУБіП України наявний доступ усіх учасників освітнього процесу до електронної бібліотеки eNULESIR лише з локальної мережі ЗВО. Рекомендації: забезпечити можливість доступу учасників освітнього процесу до електронної бібліотеки eNULESIR і віддалено з загальної мережі Інтернет

Рівень відповідності Критерію 7.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 7.

ОП має значний рівень узгодженості із якісними характеристиками за підкритеріями 7.2, 7.3, 7.4, 7.5, 7.6 і певну узгодженість за підкритеріями 7.1: фінансові та матеріально-технічні ресурси, а також навчально-методичне забезпечення ОП забезпечують досягнення визначених освітньою програмою цілей та програмних результатів навчання; ЗВО забезпечує безоплатний доступ усіх учасників освітнього процесу до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, необхідних для навчання, викладацької та/або наукової діяльності в межах ОП; Освітнє середовище в ЗВО є безпечним для життя та здоров'я здобувачів вищої освіти та дозволяє задовольнити їхні потреби та інтереси; ЗВО забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою; В ЗВО створені достатні умови для реалізації права на освіту особами з особливими освітніми потребами; Існує чітка і зрозуміла політика і процедури вирішення конфліктних ситуацій (зокрема пов'язаних з сексуальними домаганнями, дискримінацією та/або корупцією тощо), яка є доступною для усіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримується під час реалізації освітньої програми. ОП та освітня і наукова діяльність за цією програмою відповідають Критерію 7 з недоліками, що не є суттєвими: відсутність на офіційному веб-сайті НУБіПУ робочих навчальних програм вибіркових дисциплін та віддаленого доступу для учасників освітнього процесу до електронної бібліотеки eNULESIR. Недоліки можуть бути усунені найближчим часом.

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми:

1. Заклад вищої освіти послідовно дотримується визначених ним процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми.

У ЗВО наявна позитивна практика єдиного підходу до контролю якості процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду ОНП, уніфікація яких передбачена Положенням про освітньо-наукові програми підготовки докторів філософії в Національному університеті біоресурсів і природокористування України (<https://cutt.ly/MUUBX6j>), затвердженим Вченою радою НУБіП України 25.04.2018 р. Нова ОНП розробляється за ініціативою керівництва НУБіПУ, факультету або ініціаторів з числа НПП, затверджується – кафедрою, вченою радою факультету, науково-методичною радою гарантів та Вченою радою НУБіП, ректором. Склад проєктної групи ОНП на чолі з гарантом затверджується наказом ректора за поданням декана на підставі пропозицій кафедри. За якість реалізації ОНП відповідає проєктна група і задіяні НПП. Перегляд ОНП здійснюється у формах оновлення або модернізації. ОНП може щорічно оновлюватися в частині усіх компонентів, крім мети та ПРН. Підставою для оновлення ОНП можуть бути: ініціатива і пропозиції гаранта ОНП, академічної ради чи НПП, які її реалізують; результати оцінювання якості, об'єктивні зміни інфраструктурного, кадрового характеру і/або інших ресурсних умов реалізації ОНП. Модернізація ОНП має на меті більш значну зміну в її змісті та умовах реалізації, ніж при плановому оновленні, і може стосуватися також мети та ПРН. Удосконалення ОНП відбувається за результатами: узагальнення інформації, яка надійшла від роботодавців, здобувачів, НПП, інших стейкхолдерів; моніторингу нормативно-правової бази, що регулює питання підготовки здобувачів ступеня доктор філософії. На наступному етапі розробляється проєкт ОНП, який виноситься на загальне обговорення через оприлюднення на сайті, після чого відбувається обговорення. Задля забезпечення ознайомлення всіх груп стейкхолдерів зі змістом ОНП «Економіка підприємств та галузей національного господарства», навчальним планом (та їх проєктами), робочими програмами ОК і ВК на сайті ЗВО створена сторінка ОНП за лінком <https://nubip.edu.ua/node/1600/14>. За лінком <https://cutt.ly/4UPXFGl> представлена анкета для опитування аспірантів щодо якості ОНП і освітньо-наукового процесу, що забезпечує її реалізацію; за лінком <https://cutt.ly/6UPCuNM> – анкета для опитування НПП, які беруть участь у реалізації ОНП; за лінком <http://surl.li/bbfar> – анкета для опитування зовнішніх стейкхолдерів щодо підвищення якості підготовки здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти зі спеціальності 051 «Економіка». На момент візиту ЕГ (21-23.12.2021) усі анкети були активними. Результати опитувань зазначених груп стейкхолдерів доступні на Гугл диску за лінком, наведеним у ВСО. Додатково до анкет на сторінці ОНП наведені контакти дані (телефон, e-mail) членкині проєктної групи Віри Бутенко – відповідальної за співпрацю щодо удосконалення ОНП; e-mail гаранта ОНП Вікторії Байдали.

2. Здобувачі вищої освіти безпосередньо та через органи студентського самоврядування залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери. Позиція здобувачів вищої освіти береться до уваги під час перегляду освітньої програми.

Результати анкетування аспірантів у 2020/2021 н.р. (<https://cutt.ly/sUPofvJ>) свідчать, що 100% аспірантів, які пройшли опитування, задоволені якістю ОНП. Здобувачами надавалися пропозиції щодо розширення переліку ВК, введення до переліку обов'язкових освітніх компонентів ОНП ОК «Економічна діагностика підприємств та галузей національного господарства». Факт проведення опитування аспірантів і врахування наданих ними пропозицій під час зустрічі з ЕГ підтвердила здобувачка 2-го року навчання Оксана Степанова. Окрім проходження анкетування, аспіранти мають можливість надавати пропозиції щодо якості як самої ОНП, так і освітньо-наукового процесу, що забезпечує її реалізацію, під час зустрічей із керівництвом кафедр і факультету, гарантом і проєктною групою, участі у круглих столах, форумах, конференціях, через Раду аспірантів, Студентську організацію НУБіП України, Раду молодих вчених, Відділ аспірантури, Вчену раду факультету тощо. До складу проєктної групи входить здобувачка Алла Чміль. Активну позицію щодо забезпечення якості ОНП і освітньо-наукового процесу, що забезпечує її реалізацію, займає Спілка молодих вчених: 26.04.2021 р. на засіданні Спілки молодих вчених розглядалися питання, пов'язані з акредитацією ОНП, аналізом результатів щорічного опитування молодих вчених університету, ініційованого Спілкою молодих вчених та Радою аспірантів НУБіП України (<https://nubip.edu.ua/node/91510>).

3. Роботодавці безпосередньо та/або через свої об'єднання залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери.

Роботодавці мають можливість надавати пропозиції щодо якості як самої ОНП, так і освітньо-наукового процесу, що забезпечує її реалізацію, через проходження анкетування (<https://docs.google.com/forms/d/e/1FAIpQLSevkYodKxtkGVJigk8ZVxDLXVwKRVbVaaVrxVH3GEVMgt72xg/viewform>) та під час зустрічей із керівництвом кафедр і факультету, гарантом і проєктною групою, участі у круглих столах, форумах, конференціях, через Вчену раду (як економічного факультету, так і ЗВО), Раду роботодавців, через надання рецензій/відгуків на ОНП тощо. ОНП схвально оцінена у рецензіях завідувачки кафедри соціальної економіки Харківського національного економічного університету імені Семена Кузнеця Галини Назарової (<https://cutt.ly/JUYBoIg>), завідувачки відділу форм і методів господарювання в агропродовольчому комплексі Державної установи «Інститут економіки та прогнозування НАН України» Олени Шубравської (<https://cutt.ly/7UYV89Y>), директора ТОВ НТЦ «Біомаса» Георгія Гелетуки (<https://cutt.ly/GUYBbtd>). Результати опитування зовнішніх стейкхолдерів щодо підвищення якості підготовки здобувачів третього освітньо-наукового рівня освіти зі спеціальності 051 «Економіка» у 2020/2021 н.р. (<https://cutt.ly/aUP4bNt>) засвідчили, що 100% опитаних вважають, що ОНП повністю відповідає сучасним вимогам підготовки здобувачів і потребам зовнішніх стейкхолдерів. При цьому 75% опитаних відмітили, що брали участь у проведенні занять, семінарів, круглих столів та інших заходів економічного факультету НУБіП України. У квітні 2019 року відбулася нарада членів проєктної групи Вікторії Байдали, Віри Бутенко, Миколи Талавирі та представників Ради роботодавців (<https://nubip.edu.ua/node/77860>), за результатами якої було ухвалено рішення, що при підготовці докторів філософії з економіки необхідно зробити акцент на аграрній складовій ОНП.

4. Існує практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників освітньої програми.

В НУБіП України функціонує Відділ з працевлаштування випускників та видачі документів про вищу освіту (<https://nubip.edu.ua/node/6882>), серед завдань якого «контроль за надходженням із міністерств, відомств, облдержадміністрацій, господарств інформації щодо наявності робочих місць для можливості працевлаштування випускників; створення бази даних для сприяння у працевлаштуванні випускників та контроль за оформленням і підписанням трохсторонніх угод про цільову підготовку фахівців для агропромислового комплексу; реєстрація та облік документів при направленні на роботу випускників відповідно до вимог чинного законодавства». Інформація щодо кар'єрного шляху випускників попередніх років також збирається відповідними випусковими кафедрами. ОНП наразі має 12 випускників – 5 випускників 2020 року та 7 випускників 2021 року. Згідно інформації, наведеної за лінком https://nubip.edu.ua/sites/default/files/u191/punkt_9.pdf: 11 випускників працевлаштовані, 1 випускниця (членкиня проєктної групи Алла Чміль) перебуває у відпустці по догляду за дитиною; захистили дисертаційні роботи 2 випускники 2020 року (Ірина Чебан, Віталій Літвінов) (відповідно, фактична ефективність підготовки докторів філософії за ОНП – 40%), 4 випускники 2021 року (Іван Солоненчук, Вадим Геращенко, Інна Костенко, Олексій Жилін) (відповідно, фактична ефективність підготовки докторів філософії за ОНП – 57%).

5. Система забезпечення якості закладу вищої освіти забезпечує вчасне реагування на виявлені недоліки в освітній програмі та/або освітній діяльності з реалізації освітньої програми.

Відповідно до ВСО у ході здійснення процедур внутрішнього забезпечення якості за час реалізації ОНП було виявлено такі недоліки, як недостатня участь здобувачів у покращенні ОНП; на початковому етапі реалізації ОНП перелік ВК не в повній мірі забезпечував формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувачів, а обов'язкові компоненти не забезпечували досягнення всіх ПРН; навчально-методичне забезпечення не в повній мірі відповідає потребам дистанційного навчання. За ініціативи гаранта ОНП Вікторії Байдали було вжито низку заходів, підкріплених рішеннями Вченої ради економічного факультету, які забезпечили виправлення вищевказаних недоліків: до проєктної групи забезпечення ОНП було включено здобувачку Аллу Чміль; розширено перелік ВК з дотриманням вимоги обрання дисципліни з урахуванням напряму наукового дослідження аспіранта; дисципліна «Аграрна політика в умовах глобалізації економіки» внесена до складу ВК, а «Економічна діагностика підприємств і галузей національного господарства» – до обов'язкових компонентів; з метою забезпечення потреб дистанційного навчання розроблено ЕНК з ОК «Методологія економічного дослідження та організація підготовки дисертаційної роботи», ВК «Біоекономіка» та систематично оновлюється зміст ЕНК по інших ОК. Також стали систематичними зустрічі аспірантів із представниками структурних підрозділів університету, що відповідають за міжнародну мобільність, доступ до наукометричних баз, академічну доброчесність, підготовку до захисту та захист дисертаційних робіт (<https://nubip.edu.ua/node/91342>).

6. Результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти (зокрема, зауваження та пропозиції, сформульовані під час попередніх акредитацій), беруться до уваги під час перегляду освітньої програми.

Дана ОНП акредитується вперше. Розробники ОНП врахували зауваження та пропозиції, висловлені під час акредитацій інших ОП у ЗВО. Зокрема, внесено корективи до Положення про екзамени і заліки в Національному університеті біоресурсів і природокористування України, Положення про визнання результатів навчання для здобувачів вищої освіти в Національному університеті біоресурсів і природокористування України про правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті. З метою кращого розуміння здобувачами вищої освіти процедури вибору вибірових дисциплін, оновлено Положення про порядок реалізації аспірантами Національного університету біоресурсів і природокористування України права на вільний вибір навчальних дисциплін; Положення про порядок звітування аспірантів/здобувачів про виконання індивідуального плану наукової роботи; Положення про педагогічну практику здобувача вищої освіти ступеня доктора філософії Національного університету біоресурсів і природокористування України; Положення про академічну мобільність здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії Національного університету біоресурсів і природокористування України; Положення про порядок формування індивідуальних освітніх траєкторій здобувачами вищої освіти ступеня доктора філософії Національного університету біоресурсів і природокористування України.

7. В академічній спільноті закладу вищої освіти сформована культура якості, яка сприяє постійному розвитку освітньої програми та освітньої діяльності за цією програмою.

У ЗВО функціонує система внутрішнього забезпечення якості освіти, що регламентується Положенням про забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти у Національному університеті біоресурсів і природокористування України (<https://cutt.ly/7UIjVeX>), затвердженим Вченою радою НУБіП України 26.08.2016 р. Дане положення потребує оновлення, оскільки не враховує численні зміни нормативно-правового підґрунтя

забезпечення якості вищої освіти в Україні (зокрема, Закону України «Про вищу освіту»), що мали місце в період 2016-2021 рр. Попри застарілість вказаного положення, все ж за фактом у ЗВО сформувалася культура якості, яка сприяє розвитку ОНП та освітньо-наукової діяльності за цією програмою. Згідно ВСО процеси і процедури внутрішнього забезпечення якості реалізуються такими структурними підрозділами: контроль за кадровим забезпеченням – Відділ кадрів, кадрові комісії і Вчені ради факультету та університету; контроль за навчально-методичним забезпеченням – гарант ОНП, проєктні групи ОНП, кафедри, Вчені ради факультетів та університету, Навчально-методичний відділ; контроль за матеріально-технічним забезпеченням економічного факультету – кафедри, деканат, Відділ постачання; контроль за якістю проведення занять і якістю знань – гарант ОНП, кафедри, деканат, Відділ аспірантури; забезпечення академічної мобільності – факультет, Навчально-науковий центр міжнародної діяльності; забезпечення наявності інформаційних систем для ефективного управління освітнім процесом – Центр дистанційних технологій навчання; моніторинг та оновлення ОНП – гарант; факультет, члени проєктної групи ОНП, кафедри, Вчена рада факультету та університету, представники Ради роботодавців, здобувачі; забезпечення публічності інформації про ОНП – гарант, кафедра, деканат, Відділ аспірантури; запобігання академічній недоброчесності – гарант, факультет, Відділ докторантури та атестації наукових кадрів.

Загальний аналіз щодо Критерію 8:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 8.

У ЗВО наявна позитивна практика єдиного підходу до контролю якості процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду ОНП. Задля забезпечення ознайомлення всіх груп стейкхолдерів зі змістом ОНП «Економіка підприємств та галузей національного господарства», навчальним планом (та їх проєктами), робочими програмами ОК і ВК на сайті ЗВО створена сторінка ОНП, яка додатково містить: активні анкети для опитування аспірантів, НПП, що задіяні у реалізації ОНП, зовнішніх стейкхолдерів; контактні дані (телефон, e-mail) відповідальної особи за співпрацю щодо удосконалення ОНП, e-mail гаранта ОНП. За результатами анкетування усі з опитаних аспірантів задоволені якістю ОНП. В ОНП враховані пропозиції аспірантів щодо розширення переліку ВК, введення до переліку обов'язкових освітніх компонентів ОНП ОК «Економічна діагностика підприємств та галузей національного господарства». До складу проєктної групи входить здобувачка Алла Чміль. За результатами анкетування усі з опитаних зовнішніх стейкхолдерів вважають, що ОНП повністю відповідає сучасним вимогам підготовки здобувачів і потребам зовнішніх стейкхолдерів. В ОНП врахована пропозиція представників Ради роботодавців щодо акцентування на аграрній складовій. У ЗВО існує практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників освітньої програми. Система забезпечення якості ЗВО забезпечує вчасне реагування на виявлені недоліки в ОНП або в освітньо-науковій діяльності з її реалізації. Результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти (зокрема, зауваження та пропозиції, сформульовані під час попередніх акредитацій), беруться до уваги під час перегляду ОНП. У ЗВО сформувалася культура якості, яка сприяє розвитку ОНП та освітньо-наукової діяльності за цією програмою.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 8.

1. Наразі не всі випускники ОНП захистили дисертаційні роботи: за випуском 2020 року фактична ефективність підготовки докторів філософії за ОНП – 40%; за випуском 2021 року фактична ефективність підготовки докторів філософії за ОНП – 57%. Рекомендації: Проєктній групі спільно з науковими керівниками розглянути можливості забезпечення 100% ефективності підготовки докторів філософії за ОНП. 2. «Положення про забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти у Національному університеті біоресурсів і природокористування України» прийняте ще в 2016 році, відповідно, в ньому не враховані численні зміни нормативно-правового підґрунтя забезпечення якості вищої освіти в Україні (зокрема, Закону України «Про вищу освіту»). Рекомендації: Оновити «Положення про забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти у Національному університеті біоресурсів і природокористування України» відповідно до чинних положень нормативно-правових актів у сфері забезпечення якості вищої освіти в Україні (зокрема, Закону України «Про вищу освіту»).

Рівень відповідності Критерію 8.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 8.

ОНП має значний рівень узгодженості із якісними характеристиками за підкритеріями 8.1, 8.2, 8.3, 8.5 і 8.6: ЗВО дотримується визначених ним процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду ОП; здобувачі ВО та інші стейкхолдери залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми; система забезпечення якості ЗВО забезпечує вчасне реагування на виявлені недоліки в освітній діяльності з реалізації ОП; у ЗВО сформована культура якості, та необхідне для її впровадження інституційне середовище. ОП та освітня і наукова діяльність за цією програмою відповідають Критерію 8 з недоліками, які не є суттєвими: не всі випускники

ОНП захистили дисертаційні роботи; «Положення про забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти у Національному університеті біоресурсів і природокористування України» прийняте ще в 2016 році, відповідно, в ньому не враховані численні зміни нормативно-правового підґрунтя забезпечення якості вищої освіти в Україні. Запропоновані рекомендації надані ЕГ допоможуть усунути виявлені недоліки найближчим часом.

Критерій 9. Прозорість та публічність:

1. Визначені чіткі і зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, є доступними для них та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

ЕГ під час акредитаційної експертизи ОНП «Економіка підприємств та галузей національного господарства» спеціальності 051 «Економіка» з'ясувала, що правила та процедури, які регулюють права і обов'язків всіх учасників освітнього процесу в Національному університеті біоресурсів і природокористування України є доступними на сайті ЗВО для всіх бажаючих (<http://surl.li/batpq>; <http://surl.li/batps>; <http://surl.li/batpu>; <https://nubip.edu.ua/node/1600/14>). До основних документів, які регулюють права і обов'язків всіх учасників освітнього процесу в НУБіП України належать: Статут Національного університету біоресурсів і природокористування України (<http://surl.li/batpc>); Положення про організацію освітнього процесу в НУБіП України (<http://surl.li/batpc>); Положення про організацію освітнього процесу підготовки доктора філософії у НУБіП України (<http://surl.li/vvik>); Положення про академічну доброчесність у НУБіП України (<http://surl.li/abtas>); Положення про академічну мобільність студентів і аспірантів НУБіП України (<http://surl.li/uggv>); Положення взаємодії учасників освітнього процесу при підготовці фахівців III-го освітньо-наукового рівня та акредитації їх програм (<http://surl.li/batpi>); Положення про порядок звітування аспірантів/здобувачів про виконання індивідуального плану наукової роботи (2019) (<http://surl.li/batpj>); Положення про порядок формування індивідуальних освітніх траєкторій здобувачами вищої освіти ступеня доктора філософії НУБіП України (<http://surl.li/vvih>); Положення про попередження та протидію сексуальним домаганням і дискримінації у НУБіП України (<http://surl.li/batpn>); Правила прийому до аспірантури НУБіП України у 2021 році (<http://surl.li/batpo>) та інші. Під час онлайн зустрічей з керівництвом, працівниками структурних підрозділів, зокрема і відповідальних за матеріально-технічне забезпечення, ЕГ було підтверджено, що усі учасники освітнього процесу мають вільний доступ до основних документів, які визначають правила та процедури впровадження прав та обов'язків усіх учасників освітнього процесу та послідовно їх дотримуються під час реалізації даної ОНП.

2. Заклад вищої освіти не пізніше ніж за місяць до затвердження освітньої програми або змін до неї оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті відповідний проект з метою отримання зауважень та пропозицій заінтересованих сторін.

Проект освітньо-професійної програми «Економіка підприємств та галузей національного господарства» третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти за спеціальністю 051 «Економіка» галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» [розроблено відповідно до Закону України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 р., Постанов Кабінету Міністрів України від 23.11.2011 р. № 1341 «Про затвердження Національної рамки кваліфікації», від 30.12.2015 р. № 1187 «Про затвердження Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності закладів освіти» (в редакції від 23.05.2018)] та розміщено на офіційному веб-сайті НУБіП України (<https://cutt.ly/SUYuWb1>) без зазначення дати оприлюднення. Обговорення ОНП на момент проведення акредитації було завершено і ОНП була затверджена Вченою радою протоколом №10 від 21.05.2021 (<https://cutt.ly/wUYuYr5>). Враховуючи це, ЕГ не володіє інформацією чи була оприлюднена на офіційному веб-сайті НУБіПУ зведена таблиця наданих усіма стейкхолдерами зауважень та пропозицій щодо удосконалення ОНП. ЕГ вважає, що доцільним є оприлюднювати на веб-сайті ЗВО загальну таблицю пропозицій та рекомендацій усіх зацікавлених сторін, результати їх урахування при оновленні ОНП або причини неврахування. ЕГ рекомендує після завершення обговорення проекту ОНП оприлюднювати зведену узагальнену інформацію, щодо поданих зауважень та пропозицій стейкхолдерами стосовно удосконалення ОНП та залишати її доступною на офіційному веб-сайті Національного університету біоресурсів і природокористування України. Під час зустрічей ЕГ з керівництвом НУБіПУ, здобувачами та представниками органів студентського самоврядування, науково-педагогічним персоналом, працівниками структурних підрозділів, роботодавцями та іншими стейкхолдерами було підтверджено, що процес обговорення, оновлення та удосконалення ОНП в ЗВО є постійним і всі зацікавлені сторони мають можливість надати свої пропозиції, рекомендації та зауваження щодо даної ОНП, зокрема за допомогою опитувань (<https://docs.google.com/forms/d/e/1FAIpQLSevKYodKxtkGVJigk8ZVxDLXVwKRVbVaaVrxVH3GEVMgt72xg/viewform>; <https://cutt.ly/2UYu2IJ>; <https://cutt.ly/YUYu3a8>) та спільних зустрічей. Надані документи ЗВО через систему НА, а саме: результати опитування здобувачів третього освітньо-наукового рівня освіти спец. 051. Економіка у 2020-2021 н.р.; результати опитування НПП, які беруть участь у підготовці третього освітньо-наукового рівня освіти спеціальності 051 «Економіка» у 2020-2021 н.р.; результати опитування зовнішніх стейкхолдерів щодо підвищення якості підготовки здобувачів третього освітньо-наукового рівня освіти спеціальності 051 «Економіка» у 2020-2021 н.р.; протоколи засідання проєктної групи ОНП, також наведена на офіційному веб-сайті НУБіПУ інформація, щодо проведення круглого столу кафедри економіки з обговорення освітніх програм із академічною спільнотою, стейкхолдерами та здобувачами також підтверджують, що процес обговорення, оновлення та удосконалення ОНП є постійним і до нього залучаються всі стейкхолдери.

3. Заклад вищої освіти своєчасно оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті точну та достовірну інформацію про освітню програму (включаючи її цілі, очікувані результати навчання та компоненти) в обсязі, достатньому для інформування відповідних заінтересованих сторін та суспільства.

ЕГ під час проведення акредитаційної експертизи підтверджено, що НУБіП України на своєму офіційному веб-сайті оприлюднює основну інформацію щодо ОНП «Економіка підприємств та галузей національного господарства» за спеціальністю 051 «Економіка» (<https://nubip.edu.ua/node/1600/14>; <https://nubip.edu.ua/node/90928/9>). В ОНП підготовки здобувачів вищої освіти третього (освітньо-наукового) рівня НУБіПУ відображається основна інформація щодо мети, основних характеристик даної ОНП, а також стосовно викладання, оцінювання та ресурсного забезпечення на даній ОНП та основних програмних компетентностей та результатів навчання, придатності випускників до працевлаштування та подальшого навчання, інформації щодо академічної мобільності тощо. Також в ОНП подано структурно-логічну схему вивчення компонент освітньо-наукової програми та матрицю відповідності програмних компетентностей компонентам освітньо-наукової програми зі спеціальності 051 «Економіка». Також на сайті Національного університету біоресурсів і природокористування України оприлюднено ОНП за 2018-2020 роки (https://nubip.edu.ua/sites/default/files/u191/onp_051ekonomika_2020_.pdf; https://nubip.edu.ua/sites/default/files/u191/onp_051ekonomika_2019_.pdf; https://nubip.edu.ua/sites/default/files/u191/onp_051ekonomika_2018_.pdf), що засвідчує неперервний процес аналізу та перегляду ОНП. Інформація, висвітлена на офіційному сайті ЗВО, щодо обговорення освітніх програм із академічною спільнотою, стейкхолдерами та здобувачами (<https://nubip.edu.ua/node/88255>; <https://nubip.edu.ua/node/90623>) та результати анкетування аспірантів в 2021 році (подані через систему НА) підтверджують залучення стейкхолдерів до перегляду та удосконалення ОНП. Представлена на офіційному веб-сайті Національного університету біоресурсів і природокористування України інформація стосовно ОНП є в достатньому обсязі для інформування відповідних заінтересованих сторін (стейкхолдерів) та суспільства стосовно змісту та характеристик ОНП.

Загальний аналіз щодо Критерію 9:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 9.

Правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу в ЗВО під час реалізації ОНП є чіткими та зрозумілими, а також доступними для всіх зацікавлених сторін на офіційному веб-сайті ЗВО. ЗВО оприлюднює точну та достовірну інформацію щодо ОНП на своєму офіційному веб-сайті, зокрема її цілі, очікувані результати навчання та компоненти. В ЗВО відбувається постійне оновлення та удосконалення даної ОНП із залученням всіх зацікавлених сторін (стейкхолдерів) до цього процесу.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 9.

Слабкі сторони На офіційному веб-сайті ЗВО не представлено зведену інформацію наданих стейкхолдерами пропозицій щодо даної ОНП під час обговорення проекту ОНП. Рекомендації: оприлюднювати на офіційному веб-сайті НУБіПУ та залишати доступними після завершення обговорення ОНП узагальнену зведену таблицю пропозицій та рекомендацій всіх стейкхолдерів щодо удосконалення даної ОНП, а також результати їх урахування при оновленні ОНП чи причини неврахування.

Рівень відповідності Критерію 9.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 9.

ОП має значний рівень узгодженості із якісними характеристиками за підкритеріями 9.1 та 9.3 і певну узгодженість за підкритеріями 9.2: визначені чіткі і зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу. Правила та процедури є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно ними дотримуються під час реалізації освітньої програми; процес обговорення, оновлення та удосконалення ОНП в ЗВО є постійним і всі заінтересовані сторін (стейкхолдери) мають можливість надати свої зауваження та пропозиції до даної ОНП; ЗВО оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті точну та достовірну інформацію про освітню програму (включаючи її цілі, очікувані результати навчання та компоненти) в обсязі, достатньому для інформування відповідних заінтересованих сторін (стейкхолдерів) та суспільства. ОП та освітня і наукова діяльність за цією програмою відповідають Критерію 9 з недоліками, що не є суттєвими: на офіційному веб-

сайті ЗВО не представлено зведену узагальнену таблицю пропозицій та рекомендацій всіх стейкхолдерів щодо удосконалення даної ОНП, а також результатів їх урахування при оновленні ОНП чи причин неврахування. Недоліки можуть бути усунені найближчим часом.

Критерій 10. Навчання через дослідження:

1. Зміст освітньо-наукової програми відповідає науковим інтересам аспірантів (ад'юнктів) і забезпечує їх повноцінну підготовку до дослідницької та викладацької діяльності у закладах вищої освіти за спеціальністю та/або галуззю.

Дослідження змісту ОНП показує її відповідність стратегічним цілям НУБіПУ в освітній, науковій сферах та у сфері кадрового забезпечення. Мета та особливості ОНП мають відповідність та спрямовані на досягнення стратегічних цілей ЗВО щодо забезпечення підготовки висококваліфікованих фахівців для органів державного управління, наукових, освітніх установ та суб'єктів підприємництва в різних сферах економіки та суспільного життя, зокрема аграрному секторі. Зміст ОНП визначається пунктом 27 «Порядку підготовки здобувачів ступеня доктора філософії та доктора наук у ЗВО (наукових установах (у редакції 2021 р.): - для набуття універсальних навичок дослідника: ОК4 та ОК5; - для оволодіння загальнонауковими (філософськими) компетентностями: ОК1; - для здобуття мовних компетентностей: ОК2; - для здобуття знань зі спеціальності: «Мікроекономіка та макроекономіка 2» та «Економічна діагностика підприємств та галузей національного господарства»; - для набуття здатності до розроблення методичних рекомендацій щодо впровадження результатів наукових досліджень й навчально-методичного забезпечення освітніх компонент (дисциплін) та здатності викладати дисципліни економічного спрямування й навички педагогічної майстерності включено ОК: ОК3 та передбачено ОК8. Під час проведення експертизи ЕГ встановлено, що змістове наповнення ОНП відповідає науковим інтересам аспірантів за рахунок включення в освітню програму набору ОК, які забезпечують повноцінну підготовку до дослідницької та викладацької діяльності у ЗВО за спеціальністю 051 «Економіка». Проте, на думку ЕГ зміст ОНП можна посилити за рахунок ОК, які б розкривали її галузеву специфіку у повному обсязі. Зокрема, відображення проблематики розвитку агробізнесу України (переважаючий акцент на агросектор наявний у вибірковій частині ОНП – ВК1-ВК5 – у п'яти із десяти включеним до НП дисциплін, окремі теми галузевої специфіки присутні в ВК6-ВК9). РП обов'язкових ОК циклу загальнонаукової підготовки (ОК1-ОК3) є універсальними для усіх ОНП третього рівня ВО НУБіПУ і не враховують ні специфіку спеціальностей, ні ОП, містять єдиний перелік компетентностей, ПРН та ін. елементи. В свою чергу, під час інтерв'ювання здобувачі підкреслили, що викладачі враховують їх індивідуальні наукові інтереси під час викладання цих дисциплін через практичні завдання, що забезпечують виконання певних етапів наукового дослідження. Таким чином, структура і зміст ОНП забезпечує повноцінну підготовку здобувачів до дослідницької та викладацької діяльності за спеціальністю 051 «Економіка». ОНП у цілому відповідає вимогам Національної рамки кваліфікацій для третього рівня ВО. Зміст ОНП відповідає науковим інтересам аспірантів і забезпечує їх повноцінну підготовку до дослідницької та викладацької діяльності у ЗВО, але потребує підсилення галузевої специфіки (агросектор) через обов'язкові ОК (лише 4 із 30 здобувачів за даною ОНП здійснюють наукові дослідження, які безпосереднього не пов'язані з економікою агросектору або розвитку сільських територій).

2. Наукова діяльність аспірантів (ад'юнктів) відповідає напрямові досліджень наукових керівників.

Аспіранти самостійно можуть обрати наукового керівника та тему наукового дослідження – це було підтверджено у ході спілкування із здобувачами. Окремі здобувачі при вступі до аспірантури уже визначались з напрямом дослідження, який, зазвичай, лише уточнювався в подальшому. На сайті Економічного факультету (<https://nubip.edu.ua/node/12460>) надана детальна інформація про сфери економічних інтересів потенційних фактичних наукових керівників. На запит ЕГ була надана розширена інформація щодо наукових інтересів аспірантів і їх наукових керівників за ОНП «Економіка підприємств та галузей національного господарства». Цим підтверджено переважне визначення тем дисертаційних робіт здобувачів третього рівня за даною ОНП у відповідності до наукових інтересів керівників (за наявними науковими працями, у т.ч. спільним із аспірантами). Із 30 тем 26 мають чітку визначене галузеве спрямування (агробізнес) або особливості економіки сільських територій. Переважна більшість (24 напрями) передбачають дослідження на макро- у мезорівнях і лише 6 тем макрорівень – економіка підприємств (в т.ч. сектору агробізнесу) Протягом 2021 року відбувся захист 6 здобувачів (<https://nubip.edu.ua/node/83790>): 1. Чебан Ірина Вікторівна (захист відбувся 29.01.2021). 2. Геращенко Вадим Олексійович (захист відбувся 9.07.2021). 3. Літвінов Віталій Іванович (захист відбувся 4.06.2021). 4. Солоненчук Іван Вікторович (захист відбувся 4.06.2021). 5. Костенко Інна Сергіївна (захист відбувся 14.12.2021). 6. Жилін Олексій Володимирович (захист 28.12.2021). Загалом, наукова діяльність аспірантів відповідає напрямові досліджень наукових керівників.

3. Заклад вищої освіти організаційно та матеріально забезпечує в межах освітньо-наукової програми можливості для проведення і апробації результатів наукових досліджень відповідно до тематики аспірантів (ад'юнктів) (проведення регулярних конференцій, семінарів, колоквиумів, доступ до використання лабораторій, обладнання тощо).

За результатами спілкування з НПП, що забезпечують освітній процес за ОНП «Економіка підприємств та галузей національного господарства», а також здобувачами вищої освіти встановлено безплатний доступ до інфраструктури та інформаційних ресурсів, необхідних для навчання та викладацької та/або наукової діяльності. У здобувачів є можливість безоплатно користуватися комп'ютерною технікою, навчально-методичною літературою та бібліотечними фондами. ЗВО забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів вищої освіти, що навчаються за ОНП. Служба інформаційного моніторингу надає послугу з отримання сучасної наукової інформації (повних текстів статей чи їх анотацій) як із зарубіжних міжнародних електронних ресурсів (SCOPUS, EBSCO, Web of Science, DOAJ), так і українських періодичних видань та електронних баз даних (<https://nubip.edu.ua/node/6910>). У ЗВО видаються 2 наукових фахових журнали: «Біоекономіка і аграрний бізнес» (<http://journals.nubip.edu.ua/index.php/Bioeconomy>) та «Землеустрій, кадастр і моніторинг земель» (<http://journals.nubip.edu.ua/index.php/Zemleustriy>). Існує практика щорічного проведення міжнародних і всеукраїнських конференцій, семінарів та круглих столів. Інформація із портфоліо здобувачів на сайті Економічного факультету (<https://nubip.edu.ua/node/1600/14>), відео спілкування з аспірантами під час зустрічей ЕГ підтвердило їх широке залучення до цих заходів. Аспіранти також беруть участь у конференціях за межами НУБіПУ. ЗВО щорічно преміює аспірантів, залежно від їх наукових досягнень (копії наказів надано ЕГ за додатковим запитом – інформація повідомлена під час зустрічей ЕГ здобувачами і ректором ЗВО). Розроблено Порядок надання премії аспірантам та студентам (<http://surl.li/baxuh>). Для здобувачів ОНП створені достатні умови для поєднання навчання та досліджень. Отже, НУБіПУ організаційно та матеріально забезпечує в межах освітньо-наукової програми «Економіка підприємств та галузей національного господарства» можливості для проведення і апробації результатів наукових досліджень відповідно до тематики аспірантів.

4. Заклад вищої освіти забезпечує можливості для долучення аспірантів (ад'юнктів) до міжнародної академічної спільноти за спеціальністю, зокрема через виступи на конференціях, публікації, участь у спільних дослідницьких проєктах тощо.

Під час проведення акредитаційної експертизи з'ясовано, що ЗВО має достатній потенціал для забезпечення інтернаціоналізації діяльності. Заклад є членом міжнародних наукових організацій, зокрема Великої Хартії університетів, Євразійського Союзу університетів та ін. Спільно з міжнародними партнерами регулярно проводяться міжнародні науково-практичні конференції (<https://nubip.edu.ua/node/1600/17>), де здобувачі можуть апробувати результати своїх досліджень. Аспіранти приймають участь і в міжнародних наукових конференціях за межами України. Викладачі ОНП залучаються до участі у міжнародних програмах стажувань. Колектив Економічного факультету приймає участь у міжнародних освітніх та науково-дослідних проєктах програм ЄС з наукової мобільності, досліджень та інновацій. Успішним прикладом цього є реалізований міжнародний освітній проєкт Erasmus+ «Від теоретично-орієнтованого до практичного навчання у аграрній сфері/TOPAS» протягом 2017-2021 рр. Економічний факультет підтримує і долучається до проведення довго- і короткострокових програм закордонних стажувань викладачів, науковців, аспірантів та студентів в університетах-партнерах за програмами ЮНЕСКО (країни ЄС), «Erasmus+», Програмі міжнародного стажування з економіки (Університет «Проф. д-р Асен Златаров», м. Бургас, Болгарія) та ряду інших програм. Широкі міжнародні контакти ЕФ з навчальними та науковими закладами США, країн Європейського союзу та Вишеградської четвірки створюють передумови для участі НПП та аспірантів до проведення міжнародних заходів, конференцій та нарощування кількості міжнародних публікацій у виданнях, що входять до міжнародних наукометричних баз Scopus та Web of Science (<https://nubip.edu.ua/node/1600/18>). Під час зустрічей з ЕГ свою участь у міжнародних проєктах підтвердили аспіранти Діброва М., Вітряк О., Войтовська Я. та випускниця даної ОНП Чміль А. Дана інформація підтверджується наданими за додатковим запитом сертифікатами. Отже, ЗВО забезпечує можливості для долучення аспірантів до міжнародної академічної спільноти, у т.ч. за спеціальністю 051 «Економіка».

5. Існує практика участі наукових керівників аспірантів у дослідницьких проєктах, результати яких регулярно публікуються та/або практично впроваджуються.

За результатами проведених зустрічей з науковими керівниками здобувачів ОНП та вивчення наданої НУБіПУ інформації щодо їх участі у дослідницьких проєктах, ЕГ підтверджує, що наукові керівники є відповідальними виконавцями науково-дослідних робіт та активно беруть участь в дослідницьких проєктах, результати яких регулярно публікуються та впроваджуються в практику господарювання: - Напрями формування та функціонування спільної рибної політики Європейського Союзу та шляхи її реалізації в Україні (№0116U001601, Вдовенко Н.М.); - Прикладні рішення забезпечення конкурентоспроможності рибного господарства у нових умовах функціонування національної економіки (№0118U000306, Вдовенко Н.М., Кваша С.М.); - Прикладна розробка новітнього організаційно-економічного механізму регулювання сталого рибальства і аквакультури через розвиток сільських територій (№0120U102110, за замовленням МОН України, Вдовенко Н.М.); - Розробка інноваційної моделі розвитку сільського підприємництва в Україні з урахуванням чинника євроінтеграції (№0117U002637, Резнік Н.П., Попрозман Н.В.); - Наукові засади ефективного господарювання в агропромисловому виробництві (№016U001708, Єрмаков О.Ю.); - Напрями підвищення конкурентоспроможності аграрного сектору в умовах формування і функціонування ЗВТ з ЄС (№0115U003456, Кваша С.М., Вдовенко Н.М.); - Від теоретично-орієнтованого до практичного навчання у аграрній сфері TOPAS (Діброва А.Д.). Опубліковано монографії, статті у фахових виданнях та журналах, що індексуються у наукометричних базах Scopus та WoS (детальна інформація надана ЕГ на додатковий запит). Наукові керівники здобувачів пройшли закордонні науково-педагогічні стажування, приймали участь у міжнародних проєктах, що сприяє їх викладацькій та дослідницькій роботі з аспірантами (наприклад проф. Вдовенко Н.М. примала участь у таких проєктах: 1. Міжнародний проєкт «Eurointegration priorities of Socioeconomic

development of Georgia», Shota Rustaveli National Science Foundation, 2019. Довідка № 26 від 12.04.2019 2. Міжнародний проєкт «Innovative economy formation in terms of European integration in Georgia (Problems, Challenges, Perspectives)», Shota Rustaveli National Science Foundation, 2016. Довідка № 033 від 15.09.2017. 3. Міжнародний проєкт «Fisheries and aquaculture sector study of Ukraine» GCP/UKR/001/NOR, Food and Agriculture organization of the United Nations (FAO), 2016. (Personal services agreement № AFH21E від 27.07.2016)). Ці факти підтверджують позитивні практики участі наукових керівників у дослідницьких проєктах, результати яких регулярно публікуються.

6. Заклад вищої освіти забезпечує дотримання академічної доброчесності у науковій діяльності наукових керівників та аспірантів (ад'юнктів), зокрема вживає заходів для виключення можливості здійснення наукового керівництва особами, які вчинили порушення академічної доброчесності.

У ЗВО розроблено і впроваджено ряд нормативних документів (<https://nubip.edu.ua/node/12654>; <https://nubip.edu.ua/node/90928/4>): - Положення про порядок перевірки наукових, навчально-методичних, дисертаційних, магістерських, бакалаврських та інших робіт на наявність плагіату в НУБіП України; - Положення про академічну доброчесність в НУБіП України; - Положення про попередження та протидію сексуальним домаганням і дискримінації у НУБіП України; - Положення про екзамени та заліки у здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії у НУБіП України; - Антикорупційна програма НУБіП України. Дані документи було розроблено/оновлено протягом 2018-2021 років. Згідно інформації із сайту ЗВО, у 2014 році на обговорення було винесено проєкт Кодексу педагогічної і наукової етики працівників НУБіП України (<https://nubip.edu.ua/node/11644>). Факти введення його в дію відсутні. На вкладці Юридичного факультету (а також Факультет харчових технологій та управління якістю продукції АПК) офіційного сайту ЗВО розміщено ресурс «Скринька довіри», куди можна подати звернення з різних питань (анонімність передбачена – інформація може біти передана електронним листом, телефоном або особисто Уповноваженій особі з питань запобігання та виявлення корупції, яка призначається наказом ректором згідно положень Антикорупційної програми НУБіП України). Аспіранти підтвердили, що обізнані про наявність такого електронного ресурсу. Під час інтерв'ювання з'ясовано, що присутні аспіранти проінформовані щодо необхідності дотримання АД, розуміють її зміст та принципи, перевірка на плагіат наукових праць, в т.ч. дисертацій носить системний характер (підтверджено здобувачами і науковими керівниками). В навчальному процесі широко використовуються програмні засоби для перевірки на вміст плагіату у аспірантських та наукових роботах. Університетом використовуються сервіси «Unicheck» та «StrikePlagiarism». За інформацією керівництва і НПП НУБіПУ фактів порушення академічної доброчесності за період реалізації ОНП «Економіка підприємств та галузей національного господарства» як з боку здобувачів, так і з боку наукових керівників не виявлено. ЗВО забезпечує дотримання академічної доброчесності у науковій діяльності наукових керівників та аспірантів.

Загальний аналіз щодо Критерію 10:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 10.

Зміст ОНП «Економіка підприємств та галузей національного господарства» відповідає науковим інтересам аспірантів і забезпечує їх повноцінну підготовку до дослідницької та викладацької діяльності у закладах вищої освіти. Наукова діяльність аспірантів повністю відповідає напрямові досліджень наукових керівників. НУБіПУ організаційно та матеріально забезпечує в межах можливості для проведення і апробації результатів наукових досліджень відповідно до тематики аспірантів, забезпечує можливості для залучення здобувачів до міжнародної академічної спільноти. ЗВО забезпечує дотримання академічної доброчесності у науковій діяльності наукових керівників та аспірантів. На сайті економічного факультету подана широка інформація щодо освітньої і наукової діяльності за ОНП «Економіка підприємств та галузей національного господарства», у т.ч. портфоліо наукових керівників і здобувачів.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 10.

Слабкі сторони: 1. Специфіка ОНП «Економіка підприємств та галузей національного господарства» (галузеве спрямування на економіку агробізнесу) враховується лише через освітні компоненти вибіркової частини НП. Освітні компоненти циклу загальнонаукової підготовки є універсальними для усіх ОНП третього рівня ВО НУБіПУ і не враховують ні специфіку спеціальностей, ні ОП, містять єдиний перелік компетентностей, ПРН. Рекомендації: ОНП «Економіка підприємств та галузей національного господарства» потребує підсилення галузевої специфіки (агросектор) через обов'язкові ОК. При викладанні дисциплін загальнонаукової підготовки, у РП забезпечувати передбачені ОНП компетентності та програмні результати навчання. 2. Потребує систематизація електронних ресурсів на сайті ЗВО для звертань НПП, співробітників, здобувачів з питань порушення антикорупційного законодавства, дотримання академічної доброчесності усіма учасниками освітнього процесу, наукової діяльності, іншими співробітниками. Рекомендації: Створити єдиний ресурс для ЗВО і розмістити його на головній сторінці сайту НУБіПУ, а не лише на сайтах 2-х факультетів НУБіПУ. Завершити процедуру затвердження Кодексу педагогічної і наукової етики працівників НУБіП України, розширити його дію на здобувачів ВО, у т.ч. аспірантів.

Рівень відповідності Критерію 10.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 10.

ОП має значний рівень узгодженості із якісними характеристиками за підкритеріями 10.2, 10.3, 10.4 та 10.5 і частково за підкритеріями 10.1 та 10.6: ОНП «Економіка підприємств та галузей національного господарства» відповідає науковим інтересам здобувачів та в повній мірі забезпечує їх повноцінну підготовку до дослідницької та викладацької діяльності у закладах вищої освіти за спеціальністю 051 «Економіка»; наукова тематика здобувачів та наукових керівників корелюється між собою та відповідає предметному полю ОНП та її науковій спрямованості; ЗВО забезпечує можливості для проведення та апробації наукових досліджень аспірантів; у ЗВО сформовано культуру академічної доброчесності, що поділяється всіма учасниками освітньо-наукового процесу. ОП та освітня і наукова діяльність за цією програмою загалом відповідають Критерію 10 з недовіками, що не є суттєвими: потребує підсилення відображення специфіки ОНП, спеціальності «Економіка» при викладанні обов'язкових ОК, у т.ч. загальнонаукового циклу; відсутня систематизація електронних ресурсів на сайті ЗВО для звертань НПП, співробітників, здобувачів з питань порушення антикорупційного законодавства, дотримання академічної доброчесності усіма учасниками освітнього процесу, наукової діяльності, іншими співробітниками. Недоліки можуть бути усунені найближчим часом.

IV. Інші спостереження

У цьому розділі експертна група може викласти інші спостереження, пов'язані із освітньою програмою, освітньою діяльністю за цією програмою або процедурою проведення акредитації.

дані відсутні

V. Підсумки

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації ОП, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми, **відсутні**.

За результатами акредитаційної експертизи експертна група вважає, що освітня програма відповідає Критеріям за наступними рівнями відповідності:

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми	В
Критерій 2 . Структура та зміст освітньої програми	В
Критерій 3 . Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання	В
Критерій 4 . Навчання і викладання за освітньою програмою	В
Критерій 5 . Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність	В
Критерій 6. Людські ресурси	В
Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси	В
Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми	В
Критерій 9. Прозорість та публічність	В
Критерій 10. Навчання через дослідження	В

За результатами акредитаційної експертизи рішенням експертної групи є **акредитація**.

Додатки до звіту:

Відсутні

Шляхом підписання цього звіту ми стверджуємо, що провели акредитаційну експертизу у повній відповідності із Положенням про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, та інших актів законодавства, а також здійснювали свої функції добросовісно, неупереджено і доброчесно.

Документ підписаний кваліфікованими електронними підписами.

Керівник експертної групи

Лук`янова Валентина Вячеславівна

Члени експертної групи

Хлобистов Євген Володимирович

Шевченко Інна Юріївна

Куліш Вікторія Анатоліївна